

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

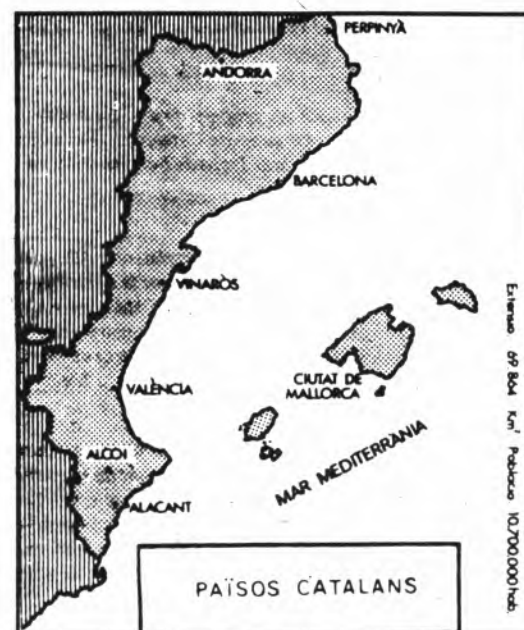

PUBLICACIO INDEPENDENT DE LES ILLES BALEARS

ANY XII. NÚMERO 271

15 DE JULIOL DE 1993

PREU: 200 PTS

Alumnes i mestresses de la guarderia Rin tin tin de la barriada dels Hostalets de Ciutat.

Propietaris i clients del Dinàmic Gym, del carrer Reis Catòlics de Ciutat.

El president Canyelles va rebre el passat dia dos de juliol Antoni Mir i Maties Oliver.

DYNAMYC'S
GYM

CULTURISME
AERÒBIC
APRIMAMENT
AUGMENT DE PES
REHABILITACIÓ
TAHI

Carrer dels Reis Catòlics, 134
TN.: 241079. Ciutat

La guarderia Els 7 Nanets de devora la plaça de Pere Garau educa i guarda uns 60 alumnes. És una escoleta catalana, encara que té nins i nines de totes les nacions: catalans, espanyols, anglesos, senegalesos i francesos.

S'Arenal
de Mallorca

EL MILLOR
SUPORT
PUBLICITARI
DE LA SEVA
EMPRESA
A LA NOSTRA
COMARCA

A les planes interiors, entrevista de Jaume Sastre a la diputada dels Països Catalans, Pilar Rahola.

Un exemplar d'aquest periòdic serà regalat a cadascuna de les famílies de les barriades que confronten amb la carretera d'Inca, a Palma. Si us ha agradat, trobareu una butlleta de subscripció a la darrera plana. Enviau-nos-la.

**Aquest periòdic es pot trobar
a tots els quioscos de
Mallorca. Exigiu-lo al vostre
quiosquer si no el trobau**

El president de la Generalitat valenciana visitarà Mallorca

N'Antoni Mir i en Maties Oliver, en representació de l'OCB, visitaren el president del Govern Balear, Gabriel Canyelles, a qui informaren de les activitats realitzades per l'OCB amb el patrocini del Parlament i del Govern Balear. Els responsables de l'Obra Cultural informaren Canyelles de la visita a Mallorca del president del País Valencià Joan Lerma en dates properes.

Mir i Oliver informaren Canyelles del balanç del programa "Balears es presenta", a la Comunitat Valenciana, a través de la transmissió del concert fet a València pel Canal 9, que va arribar a uns 750.000 espectadors. També informaren de l'acció similar que s'ha començat al Principat a través de TV3, amb l'objectiu de difondre la imatge de Mallorca a les dues autonomies més dinàmiques i germanes, tant en història, llengua i cultura, i que a més ens envien el 40% del turisme que ens arriba des de l'estat espanyol.

Els representants de l'Obra Cultural s'entrevistaren dia 3 de juliol amb el president de la Generalitat Catalana, Jordi Pujol, i el seu conseller de Cultura al Palau de la Generalitat; s'han interessat pel reforçament de la col.laboració institucional entre Catalunya i les Balears, que ha començat amb un calendari regular de trobades semestral entre ambdós presidents i els seus consellers més representatius. Aquesta col.laboració va començar amb la clamorosa rebuda de Mallorca al president Pujol el passat mes de gener.

Esperam i desitjam que la propera visita de Joan Lerma a Mallorca ens acosti també als valencians a nivell institucional a fi d'aprofundir en l'amistat i col.laboració de cara a una futura independència de la nostra nació.

* El segon batle de Sencelles, Ventura Rubí, que és propietari de quatre pous i vol vendre l'aigua a la Ciutat de Mallorca, ha sofert el primer atemptat. Posaren unes pots amb claus i grampons a l'entrada del camí de ca seva, quan va passar amb el cotxe les rodes foradaren i quan ell va davallar per veure el malfraig, va caure i es va ferir amb els claus. Ja ho hem dit, és el primer atemptat d'una guerra que els pagesos no es deixaran guanyar. Els mallorquins de la part forana juguen dins el seu camp i això els dona tots els trumfos.

* Devers els Hostalets, dos carrers més enllà de la carretera d'Inca que es diu d'Aragó —Jesús-déu-meu, i per què encara avui dia hi ha carrers que tenen un nom popular i un nom oficial?— Idò aquest carrer que dic es diu **Cavaller d'Asphelt**. I què no saps qui era aquest cavaller?, li vaig demanar a l'amo de la papereria que està just su-allà. L'impresentable que comandava les tropes franceses i castellanques que ens envaïren l'any 1716, i que "por justo derecho de conquista" dissolgueren el Gran i General Consell, ens llevaren la independència i ens incorporaren a això que ells en diuen Espanya. I que trobes que en tenen, de dignitat, els mallorquins, de consentir que un tal personatge estigui en plaques de marbre als cantons d'aquest carrer? I no en deuen tenir gaire, de dignitat, va contestar el quiosquer. Seguïrem el nostre camí, i poguérem comprovar que n'hi ha, de mallorquins, que en tenen un poc de dignitat: una placa estava cruiada, una altre estava arrabassada i la de més enfora estava esborrada amb *spray*.

* Vatuadéu! i que n'hi diu de veritats a la dreta local llucmajorera en **Miquel Cardell i Santandreu** (a Llucmajor encara n'hi ha, de dreta i esquerra, i no és qüestió de rics i de pobres, és qüestió de famílies). En Cardell es carrega en Gaspar Oliver, en Mateu Montserrat i en Joaquín Rabasco d'una manera magistral en un article de tres planes a la revista *Llucmajor* d'aquest estiu. Val la pena anar als quioscos de Llucmajor per comprar-ne una. No aneu a Can Roca, que no el solen tenir.

NOTA DE LA REDACCIÓ

S'Arenal de Mallorca vol posar de manifest que els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors. Totes les persones o entitats que se sentin al·ludides pel contingut d'aquesta publicació tenen a la seva disposició la secció *Cartes al Director* que admet escrits que compleixin els següents requisits: * L'extensió màxima són vint-i-cinc retxes, escrites a màquina. * Les cartes han d'anar signades per l'autor amb noms i llinatges i ha d'incloure adreça, telèfon i D.I. No es publicaran textos firmats amb pseudònim o inicials i quan l'escrit provingui d'un col·lectiu, ha de signar-lo un dels seus components.

Xafarderies

* Als **Hiper Gigante** es pot comprar des de la setmana passada els formatges de **Cas Tinent** de Son Ferriol. Formatges de llet de cabra i de vaca de molt bona qualitat i elaborats a la nostra comarca. La setmana passada, aquests formatges estaven d'oferta a 840 ptes/quilo.

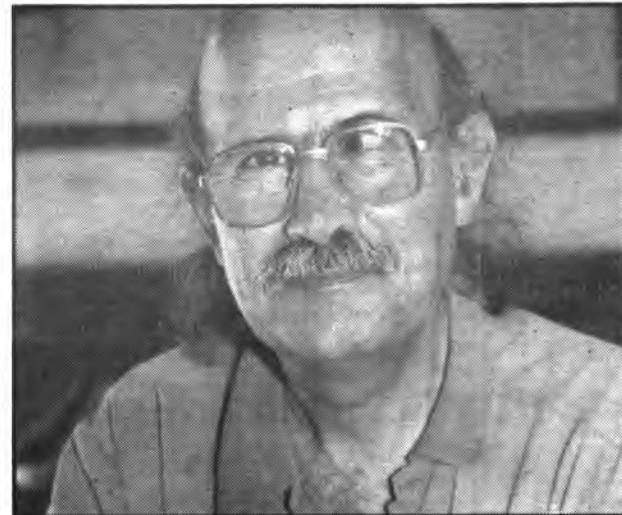
* Cases i comerços amb el rètol **Es ven / Es lloga** n'hi ha a centenars a Ciutat i a la Part Forana. Blocs sencers de cases noves que no troben comprador n'hi ha molts. Els darrers que veiérem foren al carrer Cabana del Pont d'Inca. En Ginés Quiñonero, que viu devers Son Gotleu, ens contava l'altre dia que a la seva barriada es poden comprar pisos a dos milions i mig de pessetes i la madona d'una casa d'articles de festa i disfresses de la plaça del Tinent Coronell Franco ens contava, a les 12 del migdia, que encara no havia venut res. La gent no compra perquè no té doblers. A Mallorca el turisme va bé, però el turisme no pot donar feina a tota la gent aturada que abans treballava a la construcció i a l'agricultura. Sobraran cases i gent i moltes coses a Mallorca aquests anys que vénen.

* I la gent comença a saber-ho, i comença a posar-se nerviosa. Bastà llegir els diaris forasters de Ciutat per comprovar-ho: ganivetades entre cambrers devers Palma Nova, bregues i violacions per tot arreu; amb una paraula: un desastre.

* Durant aquest mes de juliol, a la majoria de comerços de Ciutat, no hi trobau ni l'amo ni la madona. Hi deixen els empleats i se'n va a la vorera de mar. I així els va.

* En **Julià Rosselló**, que és professor d'Educació Física i expert en Medicina esportiva, té un gimnàs al carrer de l'Hort d'en Tortella de Ciutat. En Julià va néixer a ca n'Alegria, just devora el torrent dels Jueus, i allà va habitar vint-i-dos anys, quan s'Arenal era ben petit i tothom es coneixia. Al seu gimnàs, a més de karate, gimnàstica esportiva, rítmica i femenina, cura els ossos, lligaments, estèrnum i síndrome de Venus. El seu telèfon és el 466364.

* En **Ginés Quiñonero**, que fou capdavanter a les associacions de veïns els anys setanta i règidor socialista a les primeres eleccions municipals, ens contava l'altre dia que ja no li agrada el PSOE. En Felipe González està enganyant el poble i ha fet bona la dreta més reaccionària. Ens deia que de cada dia és més nacionalista, nacionalista de les Illes ens aclareix, que encara no està a dins cap partit nacionalista però que te ganes de fer qualche cosa. Que això de dretes i esquerres ha passat a la història. Que no es pot defensar aquesta terra des d'un partit estatal. Que els partits nacionalistes balears s'han d'unificar per tal de desbancar els partits estatals que ens governen. Una delícia de conversa amb aquest vell lluitador que va venir exiliat a Mallorca amb els seus devers l'any quaranta a un poblet minúscul que es diu Son Llatzet, entre el Pla de na Tesa i el Pont d'Inca.

* Caminant per una carrer de Ciutat, veig dos joves alts i primos que van damunt una moto petita, ben a poc a poc i mirant a dins els cotxes aparcats a les voreres, i pens: Mira quina manera de cercar. Si veuen qualche cosa que els agradi dins un cotxe, s'aturen i ho agafen.

* Ens ho contà n'**Antònia Llompart**, que viu a la Costa d'en Blanes del terme de Calvià: Vaig anar al sopar de final de temporada del Platges de Calvià de futbol amb el meu nét i vaig quedar indignada per la *xuleria* dels forasters (quasi tots ho eren). Deien que els mallorquins eren uns ganduls i que ells havien vingut a aixecar Mallorca. Jo els vaig dir que ara que ja estava aixecada se'n podien tornar. De fet, no quedarà més remei. Mallorca va perdre 50.000 llocs de feina l'any passat i l'any que ve en perdrà altres tants. Els forasters han fet massa feina i ara s'ha acabada.

Fins un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci
ÒPTICA SBERT
 SANT MIQUEL, 83 (CantonadaAVINGudes)
 Graduem i adaptam lentilles
 Per la compra d'unes lentilles li regalam un altre parell d'iguals.
 Ulleres de sol i graduades
Tif.: 72 14 25

L'ESTEL DE MALLORCA. Publicació independent de les Illes Balears. Edició i direcció: Mateu Joan i Florit. Col·laboradors: Gracià Sánchez i Font, Jaume Sastre, Bernat Joan i Marí, Mateu Sastre, Climent Garau i Salvà, Miquel Julià.

Depòsit legal PM 473-80. Impressió: Hora Nova S.A. Publicitat i subcripcions: Camí de les Pedreres, 30. Apt. de Correus, 124. 07600 - s'Arenal. Tel. 265005. Fax: 269941.

* Un dia d'aquesta setmana passada, en **Jaume Joan i Bover**, sanador distingit i popular, ens convidà a una sessió de vídeo i fotografia a la seva consulta. En arribar, el rector de Son Ferriol, que dirigia la filmació del vídeo, ens va envestir: A mi, en Jaume Joan me va curar les cervicals i no els nervis. No et preocupis, li vaig dir, la setmana que ve rectificaré. Tanmateix la sessió es feia en foraster i jo, estranyat, vaig demanar a n'Antoni Riera, que temps enrera tenia una hèrnia ben grossa i l'estómac malament i en Jaume Joan el va curar en mig any quan els metges no hi trobaven cura: ¿I vós, que sou foraster? No, va contestar n'Antoni, però com que fan un vídeo... I va resultar que tots eren mallorquins, eivissencs i fins i tot una valenciana. Afortunadament el rector de Son Ferriol tenia feines i va partir. Jo em vaig oferir per dirigir el vídeo i varen acabar tots en bon mallorquí.

Passaré a comentar-vos els casos de gent que estava ben malalta i que avui diu que està d'allò més bé, gràcies a aquest home que fa miracles com si fos a Lourdes.

Margalida Rosselló: durant dos anys i mig tenia una ciàtica. Ara, amb un mes i mig d'anar a la consulta d'en Jaume Joan, està curada i molt contenta.

Vicenç Jordà: un campaner de 81 anys tenia ciàtica. Anava amb dos gaiats i ara ja va sense. A la fotografia el veim amb el seu fill i amb en Jaume Joan.

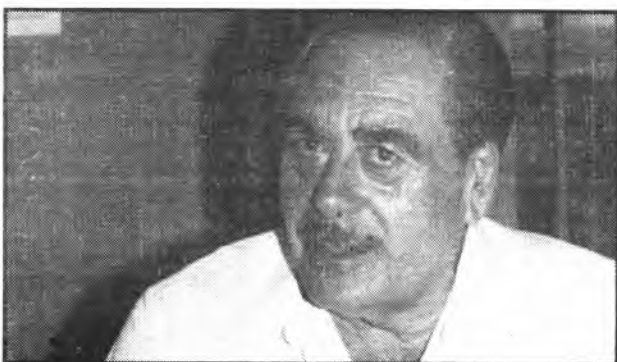
Xafarderies

El rector de Son Ferriol: curat de cervicals.

Pepa Mari: estava operada del cor i l'havien de tornar a obrir. També tenia hepatitis. Està curada.

Antoni Riera: curat d'hèrnia i estómac.

* **CANÇONS D'AMISTAT** és el títol del llibre de Tomeu Sbert i Barceló que es va presentar a un recital poètic que va durar dues hores i mitja a l'església vella de s'Arenal de Mallorca. L'església era ben plena del millor de la societat arenalera; poesies, gloses i parlaments en un acte al qual acudiren les autoritats llucmajoreres encapçales del batle, que va acabar amb un refresc i que desitjam que tingui continuïtat l'any que ve, dins el marc de les festes de l'estiu. Com enguany.

* El passat dissabte 10 de juliol les **Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya, JERC**, celebraren el Primer Congrés Federatiu en el qual s'elegí el Comitè Regional de la Federació de les Illes Balears i Pitiüses de les JERC. Un dels objectius d'aquest primer Congrés fou consolidar les JERC a les Illes com l'única força política juvenil de caràcter independentista i d'àmbit nacional, així com la primera força d'esquerreres. Al Congrés, hi assistí en Joan Puigcercós, secretari general de les JERC, president de la Federació Regional de Girona i diputat al Parlament del Principat de Catalunya; Camil Ros (Secretari d'Organització de les JERC); i Bartomeu Mestre (president d'ERC-Illes).

* Ens ho contaven en **Josep Orfila** i la seva filla **Mònica**: "Dins el gremi dels fotògrafs hi ha molta crisi, molt d'intrusisme i poca serietat. Segons les normes donades pel bisbat de Mallorca, cal demanar permís 48 hores abans d'un reportatge dins l'església; idò molts pocs professionals ho fan. Per cada professional hi ha deu aficionats que fan fotografies o vídeos. La gent fa ella mateixa els reportatges, un cosí o germà dels nuvis fa les fotos. Quan comanen un reportatge no volen pagar l'IVA, que és el 15%. Hisenda hauria d'investigar aquest assumpte", acaba n'Orfila, "i posar ordre en això de la gent que no vol pagar l'IVA de les fotos".

* **La Nau, setmanari independent d'informació general**, ha nascut aquest mes de juliol de 1993. Aquest setmanari, que neix amb vocació de diari — ja que si la cosa surt bé prest serà bisetmanal i més tard diari —, l'edita a Campos el nostre amic Angel Serra amb l'ajuda de la seva dona na Margalida Lledó i d'en Miquel Adrover i Mascaró. El seu telèfon és el 650741.

CRIDA A LA PORTA DE LA SOLIDARITAT

«ES REFUGI»

C/. Apuntadores, n.º 8 - Ciutat

Telfs.: 71 59 10 - 46 11 12

Assistència durant 24 hores

Acollida a marginats, gent sense casa, alcoholics, toxicòmans, malalts de la SIDA

Responsables: Jaume Santandreu, Antoni Graru, Miquel Barceló (metge), Gaspar Aguiló, Marieta Salas, Maria Emilia Anton (psicòloga), Miguel Servera

Comptes oberts:

SA NOSATRA: 2.200867 - 09

BANCA MARCH: 138879.11.7

BANC DE CRÈDIT: 60.21021.59

Farmàcia ARMENGOL, C/. dels Oms. Ciutat. Forn LA GLÒRIA, VIATGES TRAMUNTANA

ARA MES QUE MAI

ELS MIRACLES D'EN JAUME JOAN BOVER!

LES MANS QUE CUREN!

C/. Joan Alcover, 10

entresol

Tlf.: 46 44 00

Ciutat de Mallorca

TALLER RIERA
Reparació d'automòbils,
mecànica, xapà, pintura al forn
C/. Girfalc, 3. Tlf.: 10 03 15.
07182 — SON FERRER

Campanet

L'amo de l'Agència Renault mor en estranyes circumstàncies

El jutge del Jutjat número 4 d'Inca va ordenar, la matinada del passat dia 28 de juny, que el subsector de Trànsit de la Guardia Civil retingués un conductor, implicat en un estrany accident del que fou víctima Antoni Rodríguez Aguilar, qui va morir dos dies més tard a Son Dureta a causa de les ferides sofertes.

N'Antoni Rodríguez, de 47 anys, era propietari de l'Agència Renault

a Campanet, era casat i pare de dos fills de 15 i 20 anys d'edat, però feia devers un any que vivia amb una estrangera a una casa del barri de Son Pocos. Tanmateix, la seva dona i els seus fills feien feina amb ell al taller de la concessionària.

Veïns seus contenen que n'Antoni sortia amb la seva companya, una germana de la seva companya i el nuvi d'aquesta, un home que feia

feina devers Alcúdia; però fa un parell de mesos, la darrera parella havia romput i hi havia desavinences entre n'Antoni Rodríguez i l'ex-nuvi de la germana de la seva companya.

El cas és que a la matinada del darrer diumenge de juny, n'Antoni Rodríguez dormia a la seva casa camperola de Son Pocos i va sentir renou i es va aixecar, va sortir de la casa i va veure un cotxe que fugia,

també va veure que li havien copejat el seu cotxe. N'Antoni va veure que el cotxe que fugia era el de l'ex-nuvi de la germana de la seva amiga de manera que va pujar al seu cotxe i el va perseguir.

L'home va agafar la carretera que va a l'ermita de Sant Miquel, a les coves i cap a la carretera general, a la qual no va poder arribar perquè n'Antoni Rodríguez el va passar i va

N'Antoni Rodríguez i el seu fill major. Dos independentistes, catalanistes i votants d'Unió Mallorquina, segons ens varen dir quan els férem l'enquesta sobre la independència a principis del mes de gener d'enguany. També ens posaren un anunci del seu taller.

creuar el cotxe a la carretera. Segons la versió del missèr que duu l'assumpte, n'Antoni Rodríguez va introduir el braç esquerre per la finestreta del cotxe que havia perseguit quan el conductor va pujar el vidre i accelerar el cotxe. El braç de la víctima va quedar agafat i fou arrossegat una vintena de metres alhora que la roda de darrera li trepitjava la cama esquerra, fins que va caure a la voravia. El cotxe es va estavellar contra un pal d'electricitat.

La companya britànica de la víctima, que els seguia, va arribar i quan va veure el greu

estat d'Antoni Rodríguez, va partir cap a la Pobla a demanar ajuda a la Guardia Civil. Mentrestant un conductor que passava per allà va telefonar a la policia de la Pobla que va arribar tot seguit.

Els policies de la Pobla, que foren els primers a arribar, telefonaren al servei d'ambulàncies del 061.

Mentrestant l'home, que després seria detingut, esperava devora el ferit l'ambulància que el duria a Son Dureta.

N'Antonio Rodríguez va morir dos dies més tard. L'altre està en llibertat, de moment; el jutge dirà la darrera paraula.

COMITE DE DEFENSA S'Arenal de Mallorca

S'ARENAL DE MALLORCA, el mitjà de comunicació escrit en llengua catalana més popular i de més tirada a Balears, durant el transcurs de l'any 1992 ha vist reduït en més d'un 95% la publicitat institucional a causa de les pressions i gestions, fins i tot parlamentàries, realitzades per gent colonitzadora al servei de l'estat espanyol. S'ARENAL DE MALLORCA és una publicació en llengua catalana fundada l'any 1979, que va sorgir i s'ha mantingut dins una zona difícil d'alta concentració turística i de forta immigració. S'ARENAL DE MALLORCA s'ha caracteritzat per la defensa constant de la llengua de la nostra nació, per constituir una eina puntera en defensa de la nostra identitat nacional, per crear consciència de poble i per defensar les llibertats democràtiques. Els/Les sotasignants sol·licitam a les autoritats públiques que no discriminin S'ARENAL en matèria de publicitat institucional i consideram que és injust utilitzar els fons públics com a instrument de coacció per intimidar la llibertat de premsa. Tot demòcrata s'hauria de mobilitzar davant la caça de bruixes i l'atemptat contra la llibertat d'expressió de què és víctima un mitjà de comunicació que, com S'ARENAL, s'ha distingit per acollir les opinions més diferents i per respectar el dret de rèplica. Per tot això, exigim als màxims responsables del Govern Balear, del Consell Insular de Mallorca, dels Ajuntaments etc. que acabin amb aquesta discriminació i que a més no continuïn amb l'incompliment de la article 32 de la Llei de Normalització Lingüística que estableix: Els poders públics de la Comunitat Autònoma donaran suport econòmic als mitjans de comunicació que emprin la llengua catalana de forma habitual. En una societat normal hauríem fet un Aplec d'Amics. En aquests moments, davant la injusta discriminació de què és víctima S'ARENAL ens veim obligats a constituir-nos en Comitè de Defensa.

Ciutat de Mallorca, 20 de gener de 1993

JOSEP M. LLOMPART GUILLEM D'EFK JAUME SANTANDREU
BIEL MAJORAL MIQUEL LÓPEZ CRESPI

LLINATGES

NOM

PROFESSIO

D.I.

Apartat de Correus 124 - 07600 - S'ARENAL Telèfon 265005 Fax: 269941

RENAULT

ANTONIO RODRIGUEZ AGUILAR

AGENCIA

Son Xapeta, 1

EXPOSICIO - VENTA I TALLER

Tlf. 51 62 19

07310 CAMPANET - MALLORCA

Ho veu així:
PERQUÈ NO HI VEU:
VIGILI
ELS SEUS ULLS.

Es un consell de la CAMPANYA DE PROTECCIÓ OCULAR.

ASSOCIACIÓ D'UTILITAT PÚBLICA.

El PSM i EEM plantejarà a Gerard Garcia el manteniment de les emissions de TV3 a Menorca i a Eivissa

Davant l'amenaça d'una imminent paralització de les emissions de TV3 a les illes de Menorca i Eivissa, a causa de l'assignació de les freqüències que fins ara han ocupat aquests canals en la nostra llengua a les emissores privades, el Grup Parlamentari del PSM i EEM ha iniciat un conjunt d'actuacions dirigides a evitar aquesta situació d'escàndol facilitada per Retevisión, organisme dependent del Ministeri d'Obres Públiques.

Aquesta mesura incompleix i ignora la decisió del Parlament de les Illes Balears a favor del manteniment de les actuals freqüències que permeten la recepció de TV3 i de Canal 33 a totes les Illes Balears i Pitiüses.

Tècnicament no hi ha cap dubte que hi ha prou freqüències lliures per tal de fer possibles la recepció de les emissions de totes les televisions sense que s'interfereixin entre elles, i sense que TV3 hagi de canviar de freqüència o desaparèixer.

Per altra banda, Ràdio Televisió Espanyola ha acordat la reducció, a partir del dia 1 de juliol, de la programació televisiva del Centre Territorial de les Illes Balears. De tal manera que ara tan sols s'emet l'Informatiu de les 2 del migdia i queden suprimits els programes Magatzem, Report, l'especial de Fora Vila, etc.

L'any passat ja es va prendre la mateixa mesura, i es va argumentar que era motivada per la celebració dels Jocs Olímpics i per la programació televisiva especial que se'n derivava. Enguany jo no s'ha comunicat cap motiu que justifiqui aquesta reducció de la programació pròpia de les Illes Balears i en llengua catalana. Ni tan sols s'ha comunicat al Consell Assessor de Ràdio Televisió Espanyola, tal com és preceptiu.

Lligada amb aquesta mesura s'ha produït la rescissió de contractes de diversos col·laboradors de RTVE, els quals han restat en situació d'atur i en alguns casos sense cobertura del subsidi.

A la reunió del Consell Assessor de RTVE a les Illes Balears del dimecres 7 de juliol, el representant del PSM i EEM ha expressat la seva disconformitat davant aquesta mesura de la direcció de l'ens, perjudicial per a la qualitat i l'estabilitat d'una programació televisiva feta a les Illes Balears, i per a la presència de la llengua catalana en els mitjans de comunicació.

Una vegada més ens trobam davant una mesura centralista, presa a Madrid, sense cap casta de consideració cap a la realitat informativa, i per tant cultural i lingüística de les Illes Balears. Amb aquesta mesura constatarem que patim les conseqüències de no disposar d'una televisió pròpia i a més a més encara es redueixen les escasses emissions fetes des del Centre Territorial de les Illes.

El Grup Parlamentari del PSM i EEM, ha sol·licitat una entrevista al Delegat del Govern Central, Sr Gerard Garcia, per tal d'exposar-li aquestes dues situacions, altament preocupants i atemptatòries contra els nostres drets com a país. Estam davant actuacions que tenen en comú la reducció dels espais televisius en la nostra llengua. Tant RTVE com Retevisión duen una política que no està basada en "casualitats" o "raons tècniques" sinó en la imposició d'un model cultural uniformitzador. El PSM i EEM plantejarà que es mantinguin els actuals nivells d'emissió en llengua catalana.

Homenatge a Emili Darder (I)

Ara no parl dels temps de la transició. Era l'altre dia. M'ho proposaren un parell d'amics, d'aquests fets de fusta incombustible. En l'aniversari de l'afusellament d'Emili Darder, el darrer batle republicà de Palma, decidírem sortir a la nit i fer-li un homenatge. No ens ho ha manat cap partit, cap organització ens ha manat res. A més, ara ja no hi ha partits d'esquerrres a Ciutat. Només hi resten *xiringuitos*, migrades burocràcies que mantenen una aparença d'activitat per cobrar el sou d'alliberats, per tenir excusa d'anar de viatge: congressos fantasmals, trobades anti-imperialistes promogudes pels qui sempre pactaren amb l'imperialisme -els ex-estalinistes de totes les tendències-.

Anar a comprar la pintura. Reunir-nos a les dotze de la nit en el bar de la cantonada. Qualsevol company del passat se'n riuria, d'aquestes darreres activitats de folls. Sortir al carrer a pintar parets... quin doi! A la paret del cementiri de Ciutat, fa anys l'Ajuntament col·locà una làpida que els feixistes espanyaren a cops de picassó. La gent surt del cine indiferent a qualsevol record de la nostra història. Els joves, a la universitat, fan tesines, es doctoren, tot investigant el passat del moviment obrer i la resistència antifranquista. Val més així. Pitjor seria que no ens quedés res del passat. Un buit immens. Un solar desert on corren rates. Se'n riuen dels joves historiadors, els graduats en informàtica, els estudiants d'economia.

Quants d'anys fa que no sorties al carrer? D'ençà la vaga general? El primer de maig? La protesta contra l'agressió al poble iraquià? El carrer com a sistema de superar la neurosi quotidiana provocada per la societat de consum? Vana provatura d'aferrar-te desesperadament a una finida joventut? Comprar pintura per a aquesta nit. Els pinzells. Preparar el poema de Rosselló-Pòrcel (A Mallorca durant la guerra civil) que ha de presidir l'homenatge a Emili Darder. No serviren de res tants d'anys de militància partidista. Només heu quedat citats quatre al bar. De tota aquella colla desfermada... tots morts, desapareguts. Els esquadrans de la mort d'en Pinochet o la junta militar de Guatemala els han anat a cercar. per què no us han vingut a cercar a vosaltres? Potser heu ressuscitat. Morts en vida. Sobrevivents del terratrèmol del setanta-set. Lluitàvem per objectius ben diferents. Per a uns la lluita revolucionària significava deixar estudis, feines, millorament personal, família. Renunciar a tenir fills. Fugir de la grisa mediocritat burgesa: comprar el pis, portar a les vuit els fills a l'escola. La Revolució era rompre amb la vida de sempre. Fer un pas endavant vers el buit. Per als altres, significava el contrari. El combat era per abatre les matrícules universitàries i poder acabar així unes carreres. Col·locar-se. Poder assolir el nivell de vida dels burgesos. Fer vaga per augmentar cada any el sou.

S'esdevenien fets inversemblants dins de l'organització. Per a uns, l'estudiant que continuava amb la carrera era un home o una dona que podien fer fallida, renunciar als principis de seguida que obtingués el títol. No ens mereixien gaire respecte els advocats progressistes, els capellans que havien deixat l'església, els missioners reciclats a marxista-

leninistes. Tots ells eren possibles traïdors en potència. Per a uns altres, era ben al contrari. La paraula d'un professional era quasi la llei. El prestigi d'uns estudis. El títol. La majoria de membres de la direcció eren estudiants o professionals encara sense clients. Joves. Tothom era jove, aleshores. Per a aquests darrers, els revolucionaris provinents de les classes populars no eren de fiar. Sempre proposant accions agosarades, esquerranistes eterns. No assimilaven el que era una tàctica correcta. Rebutjaven el possibilisme: participar a les eleccions; entrar dins Comissions Obreres abandonat la política assembleària.

De sobte, tot petà. Un terratrèmol inesperat va rompre les nostres dèbils organitzacions partidistes i tothom s'aferrà allà on va poder. El negoci familiar, el títol penjat a la paret. Obrir un despatx d'advocats laboralistes. Fer el doctorat damunt la història del moviment obrer.

Per això no hi ha ningú d'aquella colla del passat, al bar de la cantonada, esperant que sigui l'hora per marxar a fer el mural d'homenatge al darrer batle republicà de Ciutat.

Caldrà trobar una bona paret. Un edifici en obres. Ara la policia democràtica considera les pintades, els murals d'homenatge als antifranquistes assassinats, com un "embrutar parets". És igual. Que pensin el que vulguin. algú ha de deixar constància escrita als murs dels afores d'allò que s'esdevingué. Trobar una paret adient i, tots quatre, cada un a la seva tasca, començant a escriure "Homenatge a Emili Darder". Tothom surt del cine a les dotze de la nit. Que ho vegin. Que se'n adonin que encara hi ha gent que surt a pintar als afores. Pensen: "quatre arplegats comunistes. Els haurien de detenir. Embruten les parets". Ningú se'n recorda de qui fou Emili Darder, Alexandre Jaume, Aurora Picornell. El vespre de divendres, en sortir del cine, la majoria de joves van a les discoteques. A moure el cos, diuen. Abans, fa uns anys, érem més el que sortíem al carrer. La campanya contra l'entrada a l'OTAN fou el darrer acte de la tragèdia. La darrera acció a la qual encara es varen apuntar molts dels companys. Gent nova que no volia la guerra. La victòria del sí desinflà la pilota. Una rosa que florí en ple hivern. Hauria pogut ésser l'inici d'un reviscolament de les cendres. Ho tenen tot molt ben muntat: televisió, diaris, ràdio. La manipulació de la informàtica. Qui pot saber realment si vàrem perdre o guanyar en aquell referèndum? L'Alfonso Guerra, controlant els ordinadors centrals... era de fiar? Qui els pot creure encara? OTAN, D'ENTRADA NO. Els grans cartells electorals que prometien el canvi. Els mateixos cans amb diferents collars, deien els més vells, i no els volíem creure. Just ens hem posat a dibuixar la silueta d'Emili Darder quan sentim les sirenes policiaques. Un cotxe, dos, tres, quatre patrulles ens envolten. Insulten: Què fan embrutant les parets? Contestem: Aquí ningú no embruta les parets. Estem fent un homenatge al darrer batle de Ciutat, el republicà Emili Darder. Tenen instruccions estrictes: tothom qui pinti als murs de les obres, multa, detingut. Em neg a posar-me d'esquena a la paret.

Miquel López Crespí

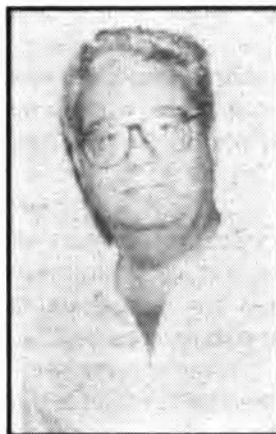
Arturo Cadenas, el president d'EMAYA que vol acabar d'enfonsar dins la misèria els pagesos mallorquins

El Sr. Arturo Cadenas, regidor pel PP de l'Ajuntament de Palma i president d'EMAYA, nascut a Madrid dia 27 de maig de 1937, no es cansa d'afirmar que la solució de la manca d'aigua que pateix Palma és anar a cercar-la a l'interior de l'illa. Aquest foraster que amb els anys que du a Mallorca no ha tingut vergonya d'aprendre català ha demostrat el seu caràcter arrogant i la seva desconsideració cap a la terra que li dona menjar que és Mallorca i no Madrid. A Palma falta aigua.

Una nova amenaça de mort sobre la pagesia mallorquina, ara EMAYA els vol fotre l'aigua.

Arturo Cadenas, president d'EMAYA.

Això és cert. Bé idò, no és de Madrid el Sr. Cadenas? Idò si aquí falta aigua que se'n vagi a empenyar a Madrid perquè aboquin els doblers per fer una estació potabilitzadora d'aigua a Mallorca. Això és el que ha de fer el foraster Cadenas i no a anar a perjudicar encara més la Mallorca profunda prou ofegada per la crisi de l'agricultura. L'any 1992, segons un informe del BBV, Madrid va espoliar Balears a través dels impostos el 12'93% del seu Producte Interior Brut, cosa que suposa 181.000 milions de pessetes. Sr. Cadenas, no putegeu més els pagesos mallorquins si no voleu acabar malament i reviuire la guerra de les germanies! ¿Què esperau a arreglar tots els desperfectes que presenta la xarxa distribuïdora i per on es perd una quantitat impressionant d'aigua? ¿Què esperau a posar comptadors individuals per a cada vivenda? ¿Què esperau a gravar el consum desproporcionat d'aigua? Aquest mierdalenyo diu que Palma i la zona turística de Calvià de la forastera Nájera no pot patir restriccions d'aigua, en canvi Binissalem, Inca i altres nuclis de població de l'interior ja fa anys que durant l'estiu tenen problemes de subministrament.

Insistim, la guerra de l'aigua no és un conflicte Palma - Part Forana, com així el volen enfocar alguns individus malintencionats com Cadenas. El conflicte real i autèntic és el plet colonial entre Mallorca i Madrid, una metròpoli lladre i poca-vergonya que ens xucla la sang amb una insuportable pressió fiscal. Aquest és la guerra de fons. **Malfiau-vos dels polítics que s'enriqueixen personalment mentre el conjunt de Mallorca s'empobreix!** Passa d'hora que Mallorca sencera sàpiga la veritat i se n'adoni que polítics com Canyelles, Verger, Fageda, Cadenas, Nájera... són una tropa de perduts que l'únic que es preocupen és de perpetuar-se en el poder i se'n foten olímpicament dels problemes de la col·lectivitat. No els interessa altra cosa que enriquir-se personalment i de col·locar el seu clan familiar, de la resta se'n barrinen. ¿Quin concepte tenen de la Mallorca profunda aquesta colla de polítics esmentats? Idò ja ho sabeu: per una part, se'n duen la poca riquesa que queda a la Part Forana com és l'aigua de sa Marineta, i per altra volen dur tota la merda a l'abocador de son Nuviet de Petra. Ah, i això no és tot perquè ja van intentar dur-hi la xusma i fer la presó nova a Santa Maria o al Pla de Sant Jordi (Jaume Sastre).

Mallorca, rica en aigua

Davant la polèmica actual sobre l'aigua, a Ciutat, l'Associació de Veïns Santa Catalina va assenyalar de forma clara i contundent que Mallorca és rica, molt rica en aigua. Per això, ningú no pot dir que no tenim recursos hidràulics. El que passa, per desgràcia dels mallorquins, és que el Govern Espanyol no ha elaborat mai un pla hidràulic a fi de tenir l'aigua que la mare naturalesa ens ha donat.

L'aigua que es perd a la Serra de Tramuntana, des d'Andratx a Pollença, seria suficient per donar abast tota l'illa, i encara en sobraria, ja que només s'aprofita el 18% de l'aigua de pluja que va a parar a la mar.

Cal valorar també les fonts d'aigua boníssima a Estellencs, Banyalbufar, Esporles, Deià, Sòller, Fornalutx, etc. A Fornalutx per exemple, la pressió de l'aigua és tan forta que els veïns han de deixar les aixetes mig obertes ja que de tanta pressió que hi ha les canonades esclatarien.

Menció a part mereixen les Fonts Ufanes de Campanet, a Gabellí Petit, que brollen cada any cada any amb milers de tones per minut que van a parar a la mar a través del torrent de Sant Miquel.

També hi ha aigua en quantitat a sa Marineta. Sabem que els llubiners la guarden de moment, però la volen donar de forma solidària, sempre i quan sigui en condicions responsables. La seva oposició constructiva a donar aigua de forma descontrolada ens pareix coherent, la respectam i li donam suport. Si els seus aqüífers tornassin salats, seria un mal per a Mallorca sencera.

A la Ciutat de Mallorca també n'hi ha, d'aigua. Al pou de sa Llimona, situat a una travessia del carrer d'Aragó (prop del cafè Cas Lloro), un pou que durant molts d'anys l'Ajuntament va tenir arrendat i que donava aigua de qualitat a la nostra ciutat. Incomprendiblement, l'anterior equip municipal va rescindir el contracte així com a molts pous de característiques semblants.

EMAYA ha elaborat un pla per millorar l'aigua de Ciutat, un pla que ens pareix bo, però que al nostre parer té la manca de col·laboració del Govern espanyol.

El Govern espanyol parla d'espectaculars projectes de rius del nord amb els respectius embassaments a tota la península Ibèrica, per mitigar les grans sequeres d'Extremadura i Andalusia, que són, curiosament, les regions d'on surten els vots que mantenen el PSOE al poder. A Mallorca, i això que sortiria ben barat, el Govern centralista espanyol no ens té en compte a l'hora de planificar un pla hidràulic que emmagatzemi l'aigua que tenim. I això que Mallorca és el lloc que produeix més divises de tot l'Estat espanyol. De manera que si aquí hi ha poca aigua, l'únic culpable és el Govern central espanyol i els partits polítics PSIB i l'extinta UCD Balear, que en el seu dia elegiren l'autonomia per l'article 143, en lloc de la del 151 i optaren per l'autonomia de quarta regional que patim.

Des de l'Associació de Veïns de Santa Catalina, pensam que Espanya ens considera una colònia, ens nega un pla hidràulic, necessari i urgent. Aquesta és una altra de les raons que ens ha de dur a tots els mallorquins a plantejar-nos la lícita reivindicació de l'autodeterminació.

Pere Felip

Arturo Cadenas i l'escàndol del doble sou

El Sr. Arturo Cadenas, regidor foraster a Cort pel PP, president d'EMAYA i propulsor de la iniciativa d'anar a fotre l'aigua als pagesos mallorquins de la Part Forana, el més d'octubre de 1992 va estar involucrat en un gran escàndol quan *Diario de Mallorca* va destapar dia 10 d'octubre que Cadenas continuava cobrant com a cap de secció de la Conselleria d'Obres Públiques tot i que només compareixia pel seu lloc de feina un pic cada mes com a molt. Això vol dir que el Sr. Cadenas, a més de cobrar com a regidor de Palma, com a president d'EMAYA cobra també unes 300.000 ptes. netes mensuals com a funcionari de la Conselleria que dirigia Jeroni Sáiz. A l'hora de justificar aquest sou sense fotre'n ni brot Cadenas va dir que tenia el consentiment de Sáiz i de la directora general Catalina Enseñat, esposa del també funcionari i diputat del PP, José Mª González Ortea. Ja ho veis idò si ho és de viu el Sr. cadenas, cada dia abans d'aixecar-se i de botar del llit ja s'ha embutxacat 10.000 pessetones. Convé que tota la Part Forana i tots els pobles de Mallorca prenguin nota d'aquesta canallada per un si de cas cal adoptar mesures extremes per aturar cop en sec el robatori d'aigua (Jaume Sastre).

Llibertat d'expressió, encara

Santiago Cucarella

(Article de solidaritat amb S'Arenal publicat a EL 9 NOU, dilluns 21 de juny de 1993)

L'any 1979 apareixia a les Illes una publicació anomenada S'Arenal de Mallorca, d'àmbit geogràfic restringit a aquella localitat d'alta concentració turística i amb el percentatge més elevat de població immigrada de totes les Balears. Avui, escrita íntegrament en català, podem trobar-la a qualsevol quiosc de Mallorca i a molts indrets de la resta dels Països Catalans, també al Vallès Oriental, amb el nom de L'Estel de Mallorca (Camí de les Pedreres, 30. S'Arenal).

Neix com un butlletí d'una associació de veïns i es converteix en un dels instruments més vàlids que tenim a l'hora de construir un espai nacional de comunicació, de manera que ens permet conèixer l'òptica mallorquina sobre els problemes que ens afecten com a país. I això saturats com estem de "barcelonisme", sempre és d'agrair.

Però és precisament aquí on comencen els problemes: una publicació quinzenal gelosa de la seva independència, defensora de les llibertats democràtiques i de la pròpia identitat nacional, feta a Mallorca i escrita íntegrament en català és, pel que sembla, una publicació molesta que cal fer emmudir. I com que ara mateix està mal vista la censura, cal trobar fórmules més sibil·lines per aconseguir aquest objectiu: matar-la d'inanició, per exemple.

Per aconseguir aquest objectiu s'han posat fàcilment d'acord PSOE i PP. Conscients com són que la publicitat és l'únic instrument efectiu per garantir la supervivència d'una revista, durant l'exercici de 1992 les administracions controlades per aquests dos partits (la gran majoria a Mallorca) han retirat el 95% de la publicitat institucional, com a manera més efectiva de contribuir a la defensa de la llibertat d'expressió i de la normalització lingüística. Tot plegat, un escarni a l'article 32 de la Llei de Normalització Lingüística de les Illes Balears que aquests dos partits van votar i que, textualment, diu: **Els poders públics de la Comunitat Autònoma donaran suport econòmic als mitjans de comunicació que emprin la llengua catalana de forma habitual.**

Per tot això s'ha constituït un Comitè de Defensa de la publicació, encapçalat pel recentment desaparegut Josep Maria Llompart, amb la finalitat de lluitar contra la discriminació referida. Per tot això des del Vallès Oriental i des d'una publicació independent com EL 9 NOU és important fer arribar la nostra solidaritat a L'Estel de Mallorca, un estel que, sens dubte, ens ha de recordar que, encara avui, la defensa de la plena llibertat d'expressió és una actitud ètica que cal exercir en el nostre país per fer front a les pressions dels qui es creuen amb el monopoli de la llibertat i el progressisme.

L'ESTEL obté ressò fora de Mallorca

Carta de Max Cahner

Barcelona, 14 de juny de 1993

Distingut amic,

us escric amb cert retard, en relació a la carta que m'enviàreu el 23 d'abril passat. En la dita carta em demanàveu l'adhesió de la **Revista de Catalunya** a la continuïtat de **S'Arenal de Mallorca**. Personalment, crec que la manera més efectiva d'ajudar la revista que dirigiu és que pugueu utilitzar la nostra tribuna per explicar -de la manera més objectiva possible- la situació en què es troba **S'Arenal de Mallorca**, per tal que els nostres lectors en tinguin coneixement. Per tant, si us sembla bé, us proposo que em trameteu un article de 3 a 5 pàgines sobre la qüestió.

A l'espera de les vostres notícies, aprofito l'ocasió per saludar-vos.

Max Cahner

Director de la **Revista de Catalunya**

El Papa i els «polacos»

«Se'n pot treure el seu suc, de la visita del Sant Pare.»

Vaig poder veure per televisió i en directe la cerimònia en la qual feien sant el beat Enric d'Ossó.

En la seva homilia, el Papa, inesperadament, va arrencar a parlar en català, i amb un paràgraf bastant llarg. No va oblidar-se dels milers d'assistents de Catalunya, ni dels orígens del nou sant. (El govern, o bé l'Església, de Madrid, només varen penjar una bandera espanyola al darrera de l'altar. Varen adonar-se de l'esmena que els presentava l'actitud del Pontífex? Els catalans ho hem sabut valorar?)

Amb les seves ovacions, el públic interrompia constantment el Pare Sant polonès.

Tot d'una, ell va demanar, bo i dirigint-se a la gentada que no el deixava parlar: «Desearia continuar con su permisión (sic) y la de los polacos.»

Ningú no n'ha dit res, d'això. Però jo ho vaig sentir claríssimament, i per força ha de ser a les cintes de la retransmissió.

Si en els meus temps de fer el soldat a Melilla, on varen començar a dir-me *polaco*, m'haguessin assegurat que això fóra un títol d'honor als ulls del Pontífex de Roma!

Ermengol Passola
Barcelona

Sèrbia, castellà dels Balcans

(Avui 11 de maig de 1993)

Aquesta frase -Sèrbia, Castella dels Balcans- no és treta de cap pamflet independentista radical, contra el que podria semblar. És un títol d'una reflexió del periodista Lorenzo Contreras a la publicació dretana *Epoca* que sobta per la seva transparència de criteri. En l'article es diu **para los españoles, el problema yugoslavo habría sido hasta cierto punto equivalentes al que surgiría si en un momento dado de nuestra historia las potencias circundantes reconocieran la independencia de Cataluña y el País Vasco. (...) Serbia la gran proscrita de esta hora, se iba perfilando como una Castilla traicionada de los Balcanes, con buena parte de su población diseminada por el conjunto de lo que fuera Yugoslavia. (...) ¿Qué nos habría ocurrido a los castellanos de raíz, por lengua y cultura, viendo embolsados a los nuestros en estados hostiles bruscamente surgidos en un territorio hasta entonces conocido por España? ¿Cómo habrían reaccionado nuestras fuerzas armadas, aun en el supuesto de que estuvieran tan adormecidas como en el presente momento?**

almacenes femenias

Almacenes Femenias, S.A. Materials de Construcció

S'ARENAL. OFICINES, MAGATZEM I EXPOSICIÓ

Carrer Diego Zaforteza, 3 Tels. 26 00 87 - 49 16 11 - 49 16 50 Fax 49 15 58

LUCMAJOR. MAGATZEM I EXPOSICIÓ

Ronda Migjorn s/n. Telèfon 66 07 01

CIUTAT DE MALLORCA. MAGATZEM I EXPOSICIÓ

Poligon de Son Castelló - Via Asima, 1 Tels. 20 47 02 - 20 47 62 - 20 48 17 Fax 20 69 98

MAGATZEM. Carrer Aragó, 139 Tels. 27 23 52 - 27 63 64

El prestigi aconseguit per **ALMACENES FEMENIAS** és el resultat de 50 anys de qualitat, servei i professionalitat.

ALMACENES FEMENIAS posa a la seva disposició tot tipus de materials de construcció, destacant les rajoles i paviments, no només pels seus bellíssims dissenys sinó també per la gran varietat d'estils que ens ofereix aquesta prestigiosa firma mallorquina.

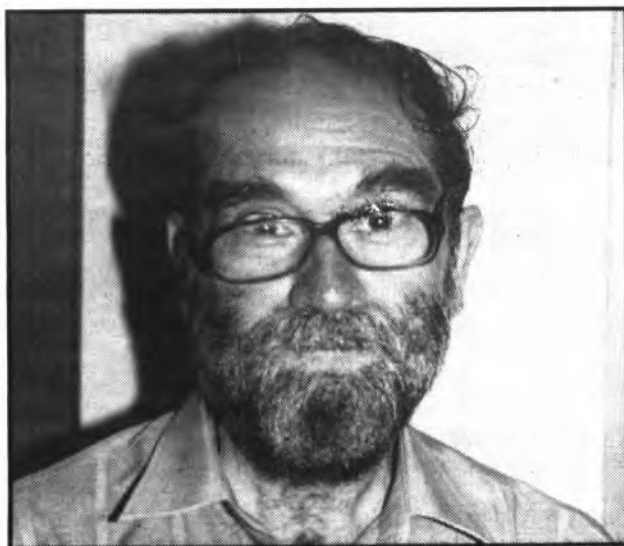
ALMACENES FEMENIAS demostra la seva professionalitat acostant als residents d'aquestes illes les més importants marques nacionals i internacionals.

Vuitena relació de firmes

701	Rahola, Pilar	Diputada d'ERC a Madrid	734	Suñer, Isabel	Professora	768	Muñoz, Mariana	Mestressa de casa
702	Morey, Llorenç	Professor	735	Adrover, Sebastià	Professor	769	Fermosell, Manuel	Zelador
703	Amengual, Bernardí	Professor	736	Perelló, Jaume	Professor	770	Llorens, Francesc	Zelador
704	Torrens, Antoni	Professor	738	Cànaves, Gabriel	Professor	771	Querol, Jesús	Zelador
705	Amengual, Joan	Professor	739	Massutí, Llorenç	Mestre Taller	772	Simó, Salvador	Professor
706	Seguí, Maria	Professora	740	Juan, Joan Josep	Professor	773	Suárez, Olfa	Professora
707	Carbonell, Francesca	Professora	741	Lezcano, Alicia	Professora	774	Romeu, Nativitat	Administrativa
708	Canals, Joana M ^a	Professora	742	Mir, Gabriel	Mestre Taller	775	Salvador, M ^a Antònia	Mestressa de casa
709	Simonet, Margalida	Professora	743	Palou, Magdalena	Estilista	776	Agramunt, Sònia	Estudiant
710	Bauçà, Maria	Professora	744	Segura, Lluís	Estudiant	777	Agramunt, Laura	Estudiant
711	Navarro, M ^a Margalida	Psicòloga	745	Vila, Antoni	Estudiant	778	Agramunt, Sandra	Estudiant
712	Albis, M ^a Rosa	Professora	746	Ramon, Mateu	Metge	779	Baca, Adoració	Mestressa de casa
713	Mora, Andreu	Professor	747	Gili, Antoni	--	780	Baca, Manuel	Soldador
714	de Santiago, José Luis	Professor	748	Gili, Tomàs	Mestre	781	Salvador, Josep Lluís	Guixaire
715	Ramis, Miquel Angel	Professor	749	Barandiaran, Santiago	Professor	782	Soriano, Maria	Mestressa de casa
716	Sans, Joan	Professor	750	Tsackos, M ^a Anastasia	Professora	783	Baca, Dolors	Mestressa de casa
717	Gari, Josep	Professor	751	Rincon, Francesca	Gestió d'empresa	784	Esteller, Pep	Mecànic
718	Pons, Jaume	Professor	752	Capellà, Llorenç	Agent Forestal	785	Maura, Jordi	Estudiant
719	Cortès, Francesca	Professora	753	Morales, Margalida	Administrativa	786	Llorach, Vicent Xavier	Estudiant
720	Pons, Catalina	Professora	754	Vinent, Pilar	Assessora lingüística	787	Millan, Josep-Lluís	Administratiu
721	Armengol, Margarida	Professora	755	Moll, Rita	Estudiant	788	Saborit, Jaume	Fabricant
722	Far, Guillem	Professor	756	Moll, Antoni	Cambrer	789	Cid, Francesc	Administratiu
723	Estelrich, Antoni	Professor	757	Moll, Joana	Estudiant	790	Obrero, Joana	ATS
724	Palou, Josep	Escriptor i Prof.	758	Bezares, Miquel	Professor	791	Agustí, Livia	Aux. Inf.
725	Pons, Lluís	Professor	759	Bauçà, Isabel	Administrativa	792	Bachero, Mercè	Aux. Inf.
726	Palou, Pere Josep	Professor	760	Massip, Lidia	Manescala	793	Faguas, Ferran	Zelador
727	Carbonell, Catalina	Professora	761	Pons, Jaume	Manescal	794	Monferrer, Marc	Guàrdia Seguretat
728	París, Catalina	Professora	762	Colom, Ricard-Joan	Zelador	795	Monferrer, Aina	ATS
729	Cerdà, Catalina	Professora	763	Panadès, José	Cuiner	796	Cintas, Sònia	ATS
730	Garcias, Manuel	Professor	764	Panadès, Salvador	Encofrador	797	Ajuda Evangèlica dels Països Catalans	
731	Gayà, Aina	Professora	765	Panadès, Vicente	Picapedrer	798	Mascaró, Antònia	Estudiant
732	Gayà, Joan	Professor	766	Miceto, Luis	Pintor / Collidor	799	Carrió, Tomeu	Estudiant
733	Florit, Antònia	Professora	767	Coba, F ^o Javier	Collidor	800	Carreras, Llorenç	Estudiant

¿QUÈ PENSAU DE LA RETIRADA DE MÉS D'UN 95% DE LA PUBLICIDAD INSTITUCIONAL A S'ARENAL DURANT L'ANY 1992?

José Antoni Grimalt
(Escriptor i Professor de la UIB)

lamentable que una publicació no pugui dir allò que pensa per por de perdre anuncis o subvencions. La sortida al dilema seria que es trobàs una fórmula, de manera que els mitjans de comunicació no depenguessin de la publicitat. Ara, ¿Qui li posarà el cascavell al moix?

Pilar Rahola
(Diputada d'ERC al Parlament espanyol)

Si hi ha hagut un acte de prepotència per part del PP-PSOE contra *L'Estel* no és res més que la constatació novament de la poca cultura democràtica que tenen alguns partits respecte els mitjans de comunicació. I amb això vull ésser molt clara. Encara hi ha una herència feixuga del passat que fa creure a alguns partits que detentar el poder és detentar la llibertat d'expressió. Vull apel·lar a aquests partits perquè rebusquin en l'interior de la seva cultura democràtica i que tinguin la grandesa d'ésser capaços de viure en una societat amb mitjans de comunicació que no li són propers. I òbviament no discriminant-los perquè formen part de la realitat complexa i plural que ha de tenir una societat. Si no són capaços de fer això tenen

dèficit democràtic. En aquest sentit tot el suport a *L'Estel* i tota la vergonya per formar part d'una classe política que no és capaç de viure la informació en pluralitat.

La resposta és mala de donar. Jo comprenc que unes institucions se resisteixin a posar anuncis en una publicació tan radicalment oposada als seus principis i a la seva actuació. Per altra banda, també és

L'esperit republicà

La independència de Catalunya (II)

Joan Quetgles Professor de Filosofia d'IB

Sembla que el projecte social marxista no s'ha pogut tirar endavant. Però no per això han desaparegut les classes socials ni els conflictes derivats de la confrontació de llurs interessos. Així com tampoc han perdut intensitat l'explotació de l'home per l'home ni les crisis que sacsegen el capitalisme. Aquestes obvietats són per dir que l'oligarquia espanyola no podrà repetir l'estratègia de 1936. L'oligarquia va aconseguir un enfrontament de primer ordre entre la burgesia i els obrers industrials moderns, mentre que ells, els oligarques castellano-andalusos, els qui tenien el poder real, restaven com a difuminats, com si haguessin fet una transferència de poders, que no era el cas. La casta dels latifundistes espanyols ha infectat a les altres classes les tendències mitòmanes i en especial el virus de la megalomania. Així, a la constitució republicana del 32, varen establir que Espanya era una "república de treballadors", com si s'hagués fet una gran revolució política i social. Els mitòmans hispànics proclamaven "una república de treballadors" quan, de fet, els obrers industrials moderns estaven concentrats en unes poques àrees. Demostraven que no eren capaços d'establir una república burgesa. I com n'havien d'esser de capaços, si les Castelles-andalusies no estaven estructurades a la manera de la burgesia moderna, si a aquelles terres llunyanes no havia tingut lloc la revolució industrial! De fet, amb la República, l'oligarquia en sortia ben parada, i el seu poder econòmic en restava intacte.

De totes maneres, l'oligarquia era ben conscient que la seva hegemonia social i política era amenaçada per tots costats. La seva estratègia va tenir èxit: va plantejar la política espanyola com una confrontació entre "las dos Españas", una confrontació ideològica en la que ells, els grans propietaris, quedaven camuflats com a classe social. Amb aquella estratègia, els terratinents i els grans propietaris passaven a ser còmodament individus d'una determinada ideologia. Amb el seu joc confusionari, l'oligarquia aconseguí quedar "confosa" amb la burgesia. Ells, que eren profundament antiburgesos -ho son encara ara-, es deixaven barrejar amb la "burgesia espanyola". Com és sabut, de burgesia moderna només n'hi havia al Principat i al País Basc.

L'èxit de l'estratègia dels aristòcrates -"la dos Españas"- fou possible gràcies al fet que fou acceptada i reforçada per la "conjunció republicana-socialista. Per al discurs marxista, la confrontació decisiva és la que es dona entre la burgesia i el proletariat. D'aquí que les formacions polítiques obreristes i les sindicals se n'omplissin la boca amb l'expressió "burgesia espanyola". La confrontació ideològica va ser estimulada i portada a l'extrem per l'oligarquia. Considerem que ell, els aristòcrates i els grans financers, continuaven disposant de l'hegemonia dels mitjans de comunicació de masses, excepte a Catalunya Principat i al País Basc.

L'èxit de l'oligarquia espanyola -la recuperació del monopoli polític- va significar el manteniment d'uns greus desordres de funcionament social, desordres que es mantenen fins al dia d'avui. I hi ha un esforç sostingut per mantenir situacions molt confoses; amb la qual cosa no es fa sinó perllongar l'agonia d'un estat que, si sempre ha estat instrument de l'oligarquia, ara és obsolet. Per no servir, ja no serveix als oligarques que varen fer "lliurament" del seu monopoli polític -figurava oficialment de cara a la publicitat; de fet, volien garanties fermes dels seus privilegis-. El 12 d'abril del 1932, Macià va proclamar la República catalana: i se'n va haver de desdir. El 18 de juliol del 1936, l'alçament militar fou aturat a les principals ciutats; a Barcelona, l'exèrcit espanyol fou reduït pels obrers i la Generalitat. Era com un preludi de república catalana independent. L'èxit militar de l'oligarquia va significar mantenir l'Estat a la coa d'Europa. La incapacitat d'aquesta casta medieval per dirigir un estat modern fa que accentui l'abis entre els interessos de les classes populars catalanes -la burgesia nacional inclosa- i l'Estat espanyol.

Actualment a Catalunya -sencera-, els treballadors són ben lluny de cap temptació de mística comunista o socialista. Treballadors i burgesos convergeixen d'una manera històrica contra el sistema -el de l'Estat espanyol- que no solament és ineficaz, sinó que s'ha convertit en el principal obstacle pel redreçament nacional, econòmic i social. Avui, l'oligarquia castellano-andalusa no aconsegueix tenir al seu darrera les amplies classes populars de les Illes (Catalunya Insular). En primer lloc perquè el seu discurs ideològic -l'amenaça dels rojos i dels contubernis judeo-maçònics- ha passat absolutament de moda; però, encara més, perquè els seus "clients" polítics principals han desaparegut del mapa històric: efectivament, ha desaparegut aquella majoria pagesa conservadora que l'any 1936 va donar el triomf absolut a la dreta espanyola. Avui, l'oligarquia castellano-andalusa no té res per oferir als catalans. Ni als burgesos, ni als treballadors ni a la gent conservadora. Avui, l'únic discurs creïble i capaç d'engrescar la població, sobretot al jovent, es el que parla de l'establiment de la República Catalana.

Parlar bé poc costa

La mediocritat

Joan Escanelles i Llinàs

Qui sap on és, l'home d'aquesta pàtria? En sobreviuen exemplars? No hi ha manera de **respondre**-hi (i menys de "contestar-hi"), sobretot en país irredempt. A l'interessat d'aclarir-ho, li'n pren com a Diògenes, que, a la recerca d'un espècimen, encenia un **fanal** al baterell del sol de "farol", és ben clar, no en tenia, amb resultat **decebedor** (no podia ser "decepcionant").

A bon **compte** (mai del món "a la cuenta"), l'homenia és una rara espècie entre virtuts insòlites. A parer d'uns autors, estadísticament no confirmat, l'home de bon de veres surt cada cinc-cents anys. o cada tres mil, a parer d'altres. La resta dels homínids, fora d'algun xerec, són qualificats de mediocres. Admetem que unes frases netament hiperbòliques no s'han d'assumir al peu de la lletra: però traspuen un **missatge** legítim (no "mensatge"): la mediocritat domina a tot arreu; si val a dir una locució popular, en tenim *massa molta*. I, encara més fotut, com a problema universal, és una paradoxa gravíssima, perquè du en si mateixa la falta de solució.

La ruta dels mediocres és bona de passar. No s'hi ha de fer cap proesa. Si actues com la majoria, n'hi ha prou. Es tracta d'això: de mantenir l'actitud del **vulgar** (l'espanyol en diu "vulgo"): de **ser un qualsevol** (no "un qualquiera") o potser **un de tants** (no "del caramull" ni "del monton"). A dqui et pregunti com t'ha anat, respon-li que **així així**, que **ni fa ni fum**, que **no fa bni fila**, que **no fa ni tot** ("ni fu ni fa" és castellanisme), que **mig mig** (o mitjo mitjo) o **beneitures** equisignificants (no "tonteries"). Posa l'ull en el solc, fita-hi el peu i no l'en treguis en via ninguna. Així, tret d'infortunis, no moriràs fet una coca.

Les mitges tintes s'emmotllen al comú de la gent (no es castís "amoldar-se"). No aniran a l'arrisc de la ventura fins a l'any xeix. Si t'interessa, vetaquí la màxima: **balla segons el so; si canten, canta; si callen, calla** (no importa dir "adonde fueres, haz lo que vieres"); deixa't **arrossegar** (no "arrastrar") pel **corrent** de la vida (no per "la corrent"). Actua rutinàriament, com un **autòmat** dirigit ("automata" no és correcte), daça que daça, tira que daça, daça que vengui, rasca que rasca, tornem-hi torna-hi... Extenua't d'avorriment, sols que no diguis "dale que dale" ni "dale que te pego" en discurs català. Alerta, però, a contrasentits!; si et refeies d'expressions espúries, en tant que mediocre no series perfet. Per ventura no ho paga. Al cap i a la fi, els mediocres són majoritaris i guanyen les eleccions. No facis de **boig** (ni "el loco", per descomptat). Que la vida corrent és insulsa? Això raí! El cas és anar còmode. Has d'oír les parèmies: **afarta'm i digue'm moro** i, en foraster, "ande yo caliente y riase la gente". I alerta mosques!

S.A.E.
Jaume Mesquida Llabrés
VENDES
Subministraments i aparellatge elèctric

C/ Sant Francesc de Sales, 62
Tel. 20 95 90 CIUTAT

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Håndbol
Petanca
Cir. Footing
Final Avda. Son Rigo - Tel. 74 33 66
Sometimes - Palma de Mallorca

Squash
Volei
Mini golf
Tennis Taula
Gimnàs

LA REVISTA QUE DIU EL QUE ELS
MALLORQUINS PENSEN PERÒ NO
S'ATREVEIXEN A DIR

L'ESTEL
de Mallorca

SUSCRIVIU-VOS-HI

TEL. 26 50 05

Història dels Països Catalans: Bíblia i cegueses espiritual-nacionals (primera part)

gent corrent li semblà igualment impropï, fins i tot dissolut. Se sentí fastiguejat en veure la gent fer les seves funcions naturals al cantó del carrer, amb la mateixa intimitat que un gos de carreró. Tanmateix els Borja, amb els seus projectes d'unitat italiana, parlaven a dret i tort de la "glòria de la nació catalana": la glòria se'ls havia d'estrancar per la via ràpida, car tot just pel temps de la visita de Luter a Roma, la Inquisició castellana actua ja de manera immisericable contra la flor i nata de la nostra intel·lectualitat de l'època. Diuen els proverbis, i Arnold Toybee demostra àmpliament amb la seua monumental gènesi i decadència de les Civilitzacions, que el col·lapse d'una societat (o d'una persona o d'una civilització) ve precedits d'un període de *hybris*, d'orgull insolent. Els Borja són la *hybris*, les Germanies el col·lapse.

Jordi Ventura i Subirats fou el guanyador dels Octubre l'any 1977 amb el seu interessant llibre *Inquisició Espanyola i cultura reinaxentista al País Valencià*. Hi exposa com, en tan sols uns deu anys la Inquisició es "carrega" la intel·lectualitat i la vida cultural catalana. La Inquisició comença actuant contra els jueus conversos, els quals si no es feien col·laboradors de tan honorable institució eren cremats (això a banda de romandre durant tres generacions sense poder exercir càrrecs públics ni carrera). Durant l'última dècada del s. XV comença a instal·lar-se el terror inquisitorial, amb presons i tortures sàdiques. Ja no es tracta de la inquisició

autòctona, sempre amb mànega ampla i un cert talant consentidor, sinó de la Inquisició castellana, feta d'un motlle molt més absolutista i intolerant. La repressió fou més sagnant a Barcelona que no pas a València. Segons Vicenç Vives hi hagueren a Barcelona unes dues mil víctimes mortes per la Inquisició, mentre que a València foren uns quants centenars. Però en ambdós casos es tractava de gent clau: jueus conversos, metges, escriptors, poetes... Tres versions de la Bíblia en català hi foren cremades. Roís de Corella, l'escriptor més insigne del moment, va deixar d'escriure res sobre l'amor carnal i es dedicà a fer lloes a la Verge. La Inquisició coartà també el català, ja que els inquisidors eren castellans, i els escriptors que passaren al servei dels Reis Catòlics i successors es passaren igualment a la nova llengua cortesana, el castellà. Tot plegat significa la destrucció física, econòmica, social i mental de la nostra nació, completada pràcticament amb les Germanies i la repressió aristocràtica conseqüent (amb Germana de Foix i companyia).

La Decadència. La guerra de Successió i Menorca

Durant el s. XVI les versions i textos bíblics encara són prou corrents als Països Catalans, però van essent cremats poc a poc. Encara trobem, sobretot als Països Valencians, unes espurnes d'esplendor cultural en català. Des d'Occitània, els abundosos

hugonots tenen algun contacte amb el Principat, tot i que Felip II ha tancat les fronteres amb pany i forrellat per evitar l'entrada de les perniciosos heretgies que tantes despeses i maldecaps li han dut, especialment amb la desfeta holandesa.

Al segle següent (s. XVII), encara segueixen les sagnants guerres de religió i el resultat és la hipocresia i la incredulitat en sectors casa vegada més amplis de la població europea. El luteranisme s'ha congelat, el catolicisme viu la grandiloqüència del Barroc. El Regne Valencià es queda col·lapsat econòmicament per l'expulsió dels moriscos: ara són els cristians vells els qui patiran cruament les càrregues de l'opressió feudal, i una refeudalització generalitzada del País. Per contra, el Principat es recupera demogràficament i assaja la seua independència de la Corona Espanyola amb la revolta dels Segadors, que acabarà amb la Pau dels Pirineus que consagra la partició de Catalunya entre França i Espanya. La nostra aristocràcia s'ha castellanitzat i ha desertat del país. La majoria de bisbes i arquebisbes dels Països Catalans són, durant el s. XVII, castellans, alguns ben militants (com els bisbe d'Oriola, que prohibeix de parlar català, amb la qual cosa la nostra llengua comença ja a recular en favor del castellà, no sols estatalment sinó territorial).

La Guerra de Successió va significar la gran oportunitat de refer-nos nacionalment. Anglaterra, potència en ascens que formava part de la coalició aliada antiborbònica, va parlar de la creació d'una República Catalana separada de Castella i que englobaria els Països Catalans. Però possiblement era oferir massa a uns Països Catalans aleshores ja massa provincians. Per aquella època als valencians ja els encisava d'escoltar predicar en castellà i fins i tot la missa per a insignes defensors de la Barcelona assejada per les tropes borbòniques fou en castellà. L'opressió feudal fou el principal *leit-motif*, sobretot al País Valencià per apuntar-se a les promeses forals de l'Arxiduc. Anglaterra no ens degué, però, prendre molt seriosament i jugà, com sol passar, a les pròpies conveniències. (El pare d'un oficial britànic destinat a Catalunya se'n recordà de nosaltres i canvià el nom d'un poblet pel de Barcelona, en un *Homage to Catalonia* anticipat en pocs segles al que ens havia de fer George Orwell durant la Guerra Civil).

Menorca, però, quedà durant mig segle aproximadament en mans de la Corona Britànica. D'esta època data un poema d'Antoni Febrer i Cardona, criat sota l'ocupació britànica i probablement influït pel protestantisme, escrit a Maó:

AFFECTES D'UN PECADOR REPENEDIT

Gran Déu, els teus decrets estan plens d'equitat;
Tu sempre et complaus en ésser-nos propici,
però jo sóc tan mal, que la teua bondat,
si em perdona serà contra el teu just judici.

Sí, Senyor, que l'extrem de la meua maldat
no te permet sinó d'ordenar mon suplici.
Bon interès contra la meua felicitat,
clemència teua espera el càstig del meu vici.

Contenta ton desig, puix que tu ets gloriós;
que et sia el meu dolor a tos ulls odiós;
castiga, que ja és hora, aquesta gran malícia!

COMUNICAT ALS NOSTRES SUBSCRIPTORS, LECTORS I SIMPATITZANTS

S'ARENAL DE MALLORCA passa per un moments difícils atès que s'han amuntegat a l'horitzó dues amenaces. Per una part una dura recessió econòmica que afecta amb més intensitat la petita i mitjana empresa mallorquina. Aquest fet, que perjudica també el conjunt de la premsa en general, ha provocat una reducció dels ingressos per publicitat que han estat compensats en gran part per l'augment constant de vendes i de subscriptors. Hi ha però una segona amenaça més important. Durant l'any 1992, **S'ARENAL** ha vist retallat en més d'un 95% la publicitat oficial de les institucions a causa de la persecució política de què som víctimes. Qui ha duit la iniciativa i la veu cantant contra **S'ARENAL** al si de les institucions ha estat el diputat del PSOE, Sr. Damià Ferrà - Ponç qui ens va acusar sense cap mena de prova i d'una manera absolutament injusta d'ésser un perill per a les llibertats democràtiques. La caça de bruixes contra **S'ARENAL** és per damunt de tot una persecució política contra la llibertat de premsa i contra un mitjà de comunicació independent en llengua catalana. Davant aquesta injustícia i per fer front a aquesta situació difícil, ens veim obligats a fer una crida a tots els subscriptors, lectors i simpatitzants i hem posat en marxa una doble iniciativa:

1) **CAMPANYA DE CAPTACIÓ DE NOUS SUBSCRIPTORS.** ¿Coneixeu algú dins el vostre cercle d'amistats, de la vostra família, del vostre lloc de feina, etc. que té inquietuds per la defensa de l'economia, del medi ambient, de la llengua i cultura de la nostra nació? Idò animau-los que se subscriguin o en tot cas regalau-los una subscripció a **S'ARENAL DE MALLORCA**. Només que cada subscriptor actual de **S'ARENAL** aconseguís fer una altra subscripció, això suposaria una injecció econòmica molt important que contribuiria a capejar el temporal. *Animau-vos! Encara que a vegades no ho sembli, tots podem fer molt per S'ARENAL!*

2) **CAMPANYA DE SUBSCRIPCIÓ VOLUNTÀRIA DE SUPORT.** En aquests moments una subscripció anual a **S'ARENAL** (24 números) costa 3.000 pessetes, una quantitat que si la dividim pels 365 dies de l'any surt a una xifra als voltants de les 8 pessetes diàries. La subscripció de suport suposa doblar aquesta xifra i pagar 6.000 pessetes anuals, això mentre duri aquesta injustícia.

Totes les persones que vulguin ajudar **S'ARENAL** d'aquesta manera es poden posar en contacte amb la nostra redacció. **Telefon 265005. Fax. 269941.**

Història dels Països Catalans: Bíblia i cegueses espiritual-nacionals (primera part)

Just el càstig serà que te sia ben vist;
però ¿a na quina part ferirà ta justícia
que no l'haja cobert la sang de Jesucrist?

El tema de la sang de Crist com a cobriment dels pecats en Justícia és molt bibliocèntric i molt típic del protestantisme.

Després de la desfeta en la Guerra de Successió, els Països Catalans comencen a aixecar el cap econòmicament, sobretot a partir de la possibilitat que Carles III els dona de comerciar amb Amèrica.

J. Melcior Prat: "Lo Nou Testament" i la Renaixença. L'inestable segle XIX, nou començament de la reforma catalana escapçada

Durant el regnat de Ferran VII molts liberals fugen a territori britànic per salvar la vida de l'obscurantista i abjecta restauració absolutista. Josep Melcior Prat i Colom, nat a Prats de Rei (Anoia) és un d'ells, un catòlic liberal. S'exilia a Anglaterra. Allí, seguit de la seua família, s'instal·la a Knaresborough (Comtat de York), on era vicari el pastor Cheap, amic de Fèlix Torres i Amat, aleshores encara esdevenidor bisbe d'Astorga. La correspondència de l'època d'en Prat resulta molt amena i interessant i demostra un esperit ben despert. En Prat es guanya la vida amb les traduccions que feia de literatura evangèlica destinada a les missions protestants de Sud-Amèrica. L'any 1824 li vingué la idea de traduir el Nou Testament al català, projecte que no va poder tirar endavant fins passats quatre anys. En una carta del 24-11-1828, en Prat es plany dels "quatre milions d'ànimes entre França, Catalunya, València i les Illes Balears que parlen català". A través d'un clergue conegut d'en Cheap, proposa a la British and Foreign Bible Society la traducció al català del Nou Testament. Al poc de temps, un dels secretaris de l'entitat passà per Knadsborough i suggerí a Prat de fer una prova. Passades dues setmanes, Prat conegué el Dr Patterson, un home enamorat de qüestions lingüístiques, qui demostrà gran interès per la llengua catalana.

Quan començava la seua tasca aparegué una interferència sobtada: Joaquim Llorenç Villanueva, antic qualificador del Sant Ofici: afavoridor de les versions bíbliques populars, havia presentat a la Bible Society la seua traducció de l'Evangeli de sant Mateu, amb el suport d'una altra eminència, el valencià Vicenç Salvà i Pérez. La Societat Bíblica li proposà de col·laborar amb Villanueva, però Prat no s'hi avingué, tant per distàncies geogràfiques com al·legant que, per manca de documentació, "el Dr Villanueva no sap sinó malament el seu dialecte nadiu", cosa que sembla certa.

Per la traducció, Prat tingué davant les versions del Nou Testament en italià, francès, anglès i les castellanques de P. Scío (catòlica) i Cipriano de Varela (protestant). Cal dir que el seu català és prou digne i correcte (Prat deia que amb aquesta traducció pretenia fomentar el català). El 1832 sortí de la impremta londinenca de Samuel Bagster *Lo Nou Testament*. Seguiren una segona edició, estampada també a Londres i dirigida per Richard Watts (1835) una tercera als obradors d'Antoni Bergues de les Cases, home pròxim als quàquers (1836), i l'última sortí a la impremta madrilenya de José Cruzado (1888).

Pel que fa a la distribució, no hi hagué cap obstacle. L'amnistia del 15-10-1832 permeté la tor-

nada a casa dels exiliats, l'any següent. Prat esdevingué cap polític de Barcelona (governador), encara que silencià la part que havia tingut en la producció bíblica. Prat restaurà també l'Acadèmia de les Bones Lletres i la Universitat de Barcelona, eliminada més d'un segle abans pel primer Borbó.

Les quatre edicions significaren un total de 20.000 exemplars per a 4 milions de catalanoparlants, això significa un exemplar per a cada 200 catalans al llarg de poc més de mig segle: és una proporció prou alta i digna, per al cas.

La Societat Bíblica envià l'ex-tinent Graydon a distribuir la Bíblia als Països Catalans. L'any 1841, Graydon tenia obert un dipòsit a la Rambla de Barcelona, segons apareix en un anunci d'*El Constitucional*.

Amb *Lo Nou Testament* comença la Renaixença, i també la industrialització moderna del Principat.

A la resta de l'Estat Espanyol, la Societat Bíblica envia un curiós aventurer, George Borrow, qui viatjà també a Portugal i Marroc. Borrow sap parlar molts idiomes, entre ells el caló, i col·labora també en la distribució de l'Evangeli de Sant Lluç en èuscar i en caló. Les seues aventures en aquella Espanya de les carlinades, vénen molt amenant exposades en la seua novel·la autobiogràfica, prologada per Azaña (Alianza Editorial), titulada *La Biblia en España*, que us recomanem. Borrow i Graydon foren els precursors dels anomenats *colpots* bíblics, que anaven en un ase o en carro pels poblets perduts repartint textos bíblics, de vegades entre la total incomprensió de la gent, molt majoritàriament analfabeta, i que, de vegades instigats per rectors integristes, arribaven a llançar-los pedres.

El s. XIX ve marcat pels tombos polítics de signe divers, i la llibertat religiosa passa a l'Estat espanyol per èpoques de persecució, tolerància i llibertat plena, segons governs i zones. És cap al 1850 quan comença a renàixer el protestantisme, però és un protestantisme d'importació, desarrelat de la tradició reformada autòctona, que fou escapçada durant el s. XVI (i que sols tingué importància numèrica a Valladolid i Sevilla, focus que s'exiliaren o foren morts per la Inquisició). A Morella (nord del País Valencià) també hi havia hagut un petit focus luterà al s. XVI, però front a les amenaces de la Inquisició es van retractar.

En aquest context cobren importància les escoles evangèliques, al recer de les quals es creen les esglésies. A Barcelona es crea la primera escola evangèlica l'any 1855, la qual és duta successivament per Francesc de Paula Ruet, Manuel Matamoros (1860-68), Antoni Vallespinosa (1868-71), el suís Alexandre-Lluís Empaytaz (d. 1871). El 1874 l'escola té 965 alumnes, disposa d'un temple i fa escoles dominicals. Els primers grups evangèlics a instal·lar-se a Catalunya són assemblees de germans (grup sense clergues) i metodistes.

A Maó s'obre una escola evangèlica en la dècada dels 70. Els jesuïtes obren just enfront una escola totalment gratuïta. L'any 1876 la policia entra a fer-hi un registre (la tolerància religiosa fora de les gran urbs és prou precària).

En 1870 Enric Lund, un baptiste suec d'esperit obert i interdenominacional, roda per Catalunya i València per instal·lar-se finalment a l'Empordà (Figueres). Realitza la seua tasca en català. Edita mensualment *El Evangelista* en bilingüe. A partir de 1894 s'edita *El eco de la Verdad*, on va apareixent en català l'Epístola als Romans, a càrrec de F. de P. Castells, missioner protestant a Malàisia i

Filipines per part de la Societat Bíblica i bon coneixedor del tagal (llengua Filipina).

Un altre missioner suec, Carles Haglund, visità durant l'any 1880 Barcelona, València i Alcoi. Finalment es quedà a València on anteriorment, al 1871, l'evangelista Jaume Martí i Miquel havia organitzat una esglesiola que fou dispersada a causa de les persecucions i problemes diversos. Haglund obrí una capella al carrer de Sabaters de València, que després traslladà al Portal de la Valldigna. Haaglund, conegut popularment amb el sobrenom de "pare dels pobres", es va casar amb una valenciana i, abans d'acabar-se el segle, fou substituït per una altre suec, provinent de Sabadell.

L'obra evangèlica al Segle XX. Situació actual

Al llarg del present segle les versions bíbliques en català, tan catòliques com evangèliques i àdhuc conjuntes, van abundant una mica més. Tant de bo els nostres avantpassats haguessin estat més a l'aguait en el tema, possiblement la nostra situació actual hauria estat molt més esperençadora.

La Societat Bíblica de Madrid prepara les versions en català de Lluç (1910) i Joan (1914), però la Guerra Mundial impedí llur publicació. Tanmateix al 1929 apareixen (parlem sempre de versions evangèliques en català) els quatre Evangelis i els Fets, a les vespres de la segona República. ja en plena guerra, entre D. Mir, A. Capó, E. Felip i S. Vila preparen el Nou Testament, Salms i Romans, però la manca de paper i la guerra impedeixen que quedin enllestits. La postguerra és un desert. El 1965 José Flores, gerent de la Societat Bíblica, visita Barcelona i és utilitzat per Déu per espavilar la falta d'iniciativa dels evangèlics catalans. Gosa afirmar que, encara que les més remotes tribus tinguin la Paraula en la pròpia llengua, no cal que els catalans ho pretenguin perquè no la tindran pas. Com a resposta a tal repte, l'any 1966 es crea la Institució Bíblica Evangèlica de Catalunya (IBEC), dedicada a l'edició i distribució de textos bíblics en català. L'any 1968 comença a editar-se clandestinament, la primera revista evangèlica íntegrament escrita en català, *Presència Evangèlica* que encara segueix editant-se. Van apareixent els Evangelis de sant Marc (1970) sant Joan (1974, amb 50.000 exemplars) Nou Testament (1979), Salms (1986) i Proverbis (1991) a càrrec tot de la IBEC i amb distribució preferent a la zona metropolitana de Barcelona i escassament al País Valencià. A banda, es realitzen altres versions en valencià i en català per a catòlics, així com una edició en barceloní conjunta entre catòlics i evangèlics.

SEBASTIÀ
SERVICI DE CARBURACIÓ
C/ Cardenal Despuig n.º 7 · 07008 · Palma · Tel. 24 01 62

L'ESTEL Tel.
de Mallorca 26 50 05
El millor suport publicitari
de la seva empresa
a la nostra comarca

Pilar Rahola: «El 95 % dels interessos de Balears es decideixen a Madrid»

Pilar Rahola i Martínez (1959), la diputada independentista per ERC al parlament espanyol, ha estat notícia per un parell de motius. Primer, per haver-se referit al Rei d'Espanya amb l'expressió **ciudadà Juan Carlos**, i segon pel seu discurs pronunciat a Madrid amb motiu de l'elecció de González com a president d'Espanya. Pilar Rahola és a la cresta de l'ona i ha demostrat esser una dona valenta que no es talla ni s'acoquina fàcilment. Al contrari, Pilar Rahola ben segura de si mateixa, senyora dels seus nirvis se creix davant l'adversitat i planta cara als enemics de la nostra nació, que són molts. Pilar Rahola, just amb dos dies d'anar per Madrid amb el seu somriure i amb el seu llenguatge respectuós amb les formes, com diu ella, ha aconseguit provocar la histèria i la còlera dels mitjans de comunicació forasters. En una tertúlia d'**Antena 3** dirigida per Balbín per referir-se a ella van dir: **la diputada gilipollas, elegida por unos gilipollas**. El racista espanyol Antonio Burgos, a les pàgines de **Diario 16**, la va tractar de: **maleducada, cursi, ordinaria, imbècil...** i va dir que qualificar el Rei d'Espanya de **ciudadà Juan Carlos** era **una abyección, una bellaqueria y una falta de cultura**. ¿Com s'ho fa Pilar Rahola per rompre la indiferència i provocar aquests exabruptes tan espectaculars? Doncs parlant clar i actuant com el Mahatma Ghandi davant els arrogants colonitzadors anglesos de l'Índia. Com veureu tot seguit llegint aquesta entrevista en exclusiva per a **L'ESTEL DE MALLORCA**, Pilar Rahola diu les coses pel seu nom, actua d'una manera desacomplexada i està convençuda que amb la veritat a la mà es pot tombar la tirania més funesta. ERC, a les passades eleccions, va obtenir a Balears 2.865 vots. Legítimida per aquests vots, Pilar Rahola, serà la veu de l'independentisme democràtic Països Catalans al parlament espanyol i serà també la nostra veu que es farà sentir en defensa dels interessos concrets de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera.

* Ens podríeu parlar una mica de vós?

Vaig néixer l'any 1959, per tant tinc trenta-quatre anys. Vaig fer primer Filologia Hispànica i després Catalana. M'he dedicat a la crítica literària. Vaig començar al diari *El País* i després a la revista *El Món*. Vaig treballar a TV3, tenia una columna fixa al diari *Avui*, dirigia la *Fundació Acta*, estava a *Catalunya Ràdio* i tot plegat se'm va començar a complicar la vida quan l'Àngel Colom em va venir a buscar. Tinc una filla que va fer tretze anys el dia de les eleccions i una mare que també va fer anys el dia de les eleccions però no en va fer tretze. Tinc un marit, una pila de gats i dos gossos.

"LA VIA AUTONOMISTA ES UNA AUTENTICA ESTAFA DES DEL PUNT DE VISTA DELS NOSTRES INTERESSOS NACIONALS"

* ¿Per què us heu compromès amb l'independentisme i va acceptar la proposta d'Àngel Colom d'anar com a independent de cap de llista d'ERC al Parlament espanyol?

Mirau, la primera raó de trencar la comoditat i l'ambigüitat d'uns espais periodístics en els quals no hi ha una dinàmica de partit i per tant quedés bé amb tothom, va esser el convenciment que les persones que venim de l'àmbit cívic hem de jugar fort per un projecte

i hem de fer propostes polítiques concretes perquè el nostre és un país que no està resolt. Catalunya ha aguantat fins ara com ha aguantat perquè sempre hi ha hagut catalans conscients que s'hi han implicat. Per què la independència? Doncs perquè estic convençuda que la via autonomista ha fracassat, és una via morta, és una autèntica estafa des del punt de vista de defensa dels nostres interessos nacionals. Jo ho vull recordar en aquests termes: al Principat tenim una Generalitat d'un 25% perquè el 75% per cent restant es decideix a Madrid, però és que a Balears el Govern Balear és un govern del 5% perquè el 95% dels interessos de les illes es decideixen a Madrid. La via autonòmica és una via que ens ha estafat nacionalment, està en un carreró sense sortida i no donarà solució als nostres problemes. El que hem de fer és una aposta per aconseguir finalment la capacitat de governar-nos entre nosaltres. I a més a més, com a últim punt, estic convençuda que ens trobam en un moment històric, que realment a nivell internacional hi ha un moment d'or que mai no havíem tingut i que per tant si no l'aprofitam, ens podem quedar fora d'aquest procés històric. És per tot això que finalment vaig fer una aposta a favor i ja obertament per a la independència.

* ¿Quina serà la vostra activitat al parlament espanyol?

Jo diria que hi ha una cosa bàsica que és de tipus simbòlic però que crec que és important. Si en aquesta legislatura aconseguim que el discurs sobre la independència i a favor de la nació catalana formi part de la quotidianitat dels discursos que existeixen a Madrid, ja estaré contenta. Altra cosa és que pens fer molta vida parlamentària, pens portar-hi interessos de tot el conjunt dels Països Catalans, pens jugar políticament per aconseguir consensos en temes concrets; en definitiva, pens que pot haver-hi molt de

Pilar Rahola, la diputada independentista, després de l'entrevista amb el Rei d'Espanya al palau de la Zarzuela acompanyada de Manuel Barrio, ajudant militar del Rei. (Foto *El Punt* 2.VII.1993)

La diputada d'ERC, Pilar Rahola en la seva intervenció al debat d'investidura (Foto Francesc Melcion, *Avui* 10.VII.1993)

joc. No cal dir que també pens respondre tots els atacs. Actuaré d'una manera formal però amb compromís i sense por. A Madrid hi hem d'anar amb la dignitat d'esser catalans i no amb l'actitud de fer-nos perdonar els orígens.

* ¿Com us han rebut al PSM, l'OCB, STEI, el GOB, Coloms a la Sala, etc. quan els heu visitat i els heu ofert la iniciativa de fer-vos portaveu a Madrid de les seves propostes?

Pens que m'han rebut amb simpatia. L'única cosa que hem fet ha estat oferir aquesta veu a les seves iniciatives i no amb ànim de fagocitar-los sinó per recordar quins són els orígens de qui els ho proposa. Vull dir que si el PSM ens du una proposta que puc canalitzar a Madrid jo recordaré que és una proposta del PSM. El que no té cap sentit és que persones que tenim interessos propers no utilitzem les forces que tenim.

* Vós heu dit que la construcció d'Europa farà entrar en crisi estats jacobins i colonialistes com Espanya, França, Itàlia etc.

Crec sincerament que sí. Anam cap a un procés europeu molt difícil i complicat però inevitable. Anam cap a la superació de les fronteres perquè l'economia és transfronterera i perquè les grans decisions s'han de prendre en conjunt. Això erosionarà els estats tancats i jacobins que volen mantenir totes les seves quotes de sobirania. En la mesura que aquests estats s'erosionin nosaltres hi podem guanyar.

"PENS QUE EL PROCES CAP A LA INDEPENDENCIA ALS USA ES POT VEURE AMB SIMPATIA"

* És fonamental fer dels Països Catalans un problema internacional. ¿qui poden esser els nostres aliats?

Pens que a Brussel·les no ens ho posaran fàcil però que tampoc ens ho posaran difícil. Però bé, mirau que us dic, pens que el procés cap a la independència als USA es pot veure amb simpatia perquè hi ha tradició i hi ha símptomes al respecte. L'experiència em diu que

Pilar Rahola: «El 95 % dels interessos de Balears es decideixen a Madrid»

Europa s'ha inhibit sempre d'aquests processos. No ens ho facilita però tampoc no ens ho dificulta.

* La constitució espanyola diu que l'exèrcit és la garantia de la unitat d'Espanya, ¿com podem vèncer la cultura de la por?

Estic convençuda que si duim el procés de la independència amb prudència i ho feim per una via democràtica apel·lant al dret internacional a l'autodeterminació, posam en un compromís molt important a Espanya. Perquè, és clar això no és l'any 1936, aquí no hi ha revolucions pendents, no estam en el fenomen del comunisme que aleshores cargolava molt a occident, a més a més a Europa només queden un grapat de nacions per resoldre (Flandes, Països Catalans, el País Basc, Còrsega...). Nosaltres feim un procés pacífic. Si arribés un dia que l'exèrcit espanyol tornàs entrar a Barcelona, doncs ens ho hauríem de mirar perquè sang no n'hi hauria. Però és clar, el nostre cas no té res a veure amb els Balcans. Espanya està en tots els organismes internacionals (l'OTAN, el Mercat Comú...). És molt difícil que intentés aturar per la via de les armes un procés democràtic. Aquest és el nostre gran guany i per això es posen tan nerviosos a Espanya. Perquè veuen que per la via democràtica és molt difícil aturar-ho. Estam en un moment d'or. En aquest procés de re-construcció europeu els estats de cada vegada valdran menys. També es descriminalitza molt i el tema econòmic no em preocupa perquè l'economia supera totalment el problema fronterer.

* Quan el president d'Extremadura pel PSOE, Rodríguez Ibarra, torni dir que els catalans són uns lladres i que Catalunya es va enriquir amb el franquisme, què contestareu des de la tribuna del Parlament espanyol?

Cada vegada que Rodríguez Ibarra torni obrir la seva boqueta d'or, tindrà resposta. Quina vergonya! Com es pot tolerar des del PSOE, que un alt responsable d'aquest partit, insulti tot un col·lectiu nacional, faci plantejaments agressius i que no només no ajudi a l'enteniment entre els pobles sinó que fomenti l'odi. Això és profundament irresponsable. Nosaltres contestarem aquests atacs. Quina vergonya, que el senyor Rodríguez Ibarra, que pertany a un partit, el PSOE, que ha estat incapaç de resoldre durant anys i panys de govern de majoria absoluta els problemes d'aquella zona, tingui la barra de dir que el problema econòmic és culpa dels catalans. ¿Qui ha condemnat milers de ciutadans a la vergonya de l'almoïna i del subsidi per no tenir uns plantejaments industrials? ¿De què ens parlen? ¿La culpa la tenim al Principat quan Madrid ens roba un bilió tres cents mil milions de pessetes via espoliació fiscal? Encara ens volen robar més?

* Des de Madrid s'està articulant un discurs violent i agressiu, gairebé pre-bèlic, contra els Països Catalans. Estic pensant en el llibre de Jiménez Losantos, "La dictadura silenciosa", en què es desqualifica en bloc el conjunt del nacionalisme català amb termes com "racisme, nazisme, neteja lingüística..."; ¿com encaixaran a Madrid que la veu de l'independentisme es digui Pilar Rahola i Martínez, amb un segon llinatge de ressonàncies espanyoles?

No només això perquè el meu llinatge, per sort o per desgràcia, tot i ésser Martínez, té uns orígens catalans molt remots. A Madrid encara hauran d'encaixar més, hauran d'encaixar, per exemple, que el meu marit sigui de Jaén, de Campillo de Arenas, i que ja faci anys que hagi fet una opció a favor de la independència del nostre

país. El que no entenen aquesta gent, perquè tenen molt poca cultura democràtica, és que nosaltres tenim un plantejament integrador i que el nostre projecte és un projecte a favor de tots els ciutadans, amb independència dels seus orígens o de si parlen o no parlen encara el català.

* L'any 1983 Leopoldo Calvo Sotelo va dir: "Hay que fomentar la emigración de gentes de zona de habla castellana a Cataluña y Valencia para así asegurar el mantenimiento del sentimiento español que comporta". ¿Estau d'acord que els dirigents espanyols no van preveure que moltes d'aquestes persones o dels seus descendents s'incorporarien a l'independentisme?

Sortosament els Calvo Sotelo i companyia no han entès mai la nació catalana. No han entès que la identitat nacional catalana es basa en la capacitat d'aglutinar i d'integrar. La nostra és una identitat nacional per desig, per voluntat, no és ètnica, no ve de races ni de sang. Ve d'adscripció, de voluntat d'ésser. Es per això que si algun cop van creure que els immigrants serien una eina per destruir el nostre país, descobriren que seran una eina a favor de la independència.

* El comunista espanyol, Julio Anguita, ha qualificat el nacionalisme català de curolla de burgesos i de petits burgesos, què contestareu a aquestes animalades?

Li enviaré un llibre d'història perquè sàpiga que per sort al nostre país, la lluita d'alliberament nacional ha estat una lluita que ha tingut totes les adscripcions de classe, en la qual hi ha col·laborat la pagesia, la classe obrera passant per alta i mitja burgesia. I vull remarcar això de sortosament. Per tant, el que hauria de fer el senyor Anguita és preguntar-se com és possible que ells, que ja tenen resolt el seu estat, siguin tan untrancionalistes amb independència dels seus orígens ideològics. És allò de la palla dins l'ull de l'altre. El Sr. Anguita es dedica a explicar-nos com és el nostre nacionalisme quan no en coneix els fonaments històrics, en canvi no es dedica a ésser autocrític i a analitzar el seu nacionalisme que aquest sí, no és que sigui burgès, sinó que és profundament antidemocràtic i que parteix d'uns plantejaments de reconquesta.

* Els colonitzadors espanyols, per tal de mantenir l'independentisme català a la defensiva, d'una manera reiterada ens llancen els anatemes de: racisme, xenofòbia i insolidaritat. ¿Com respondreu aquest atac que ben segur us faran a Madrid?

Quan els plantejaments polítics es fan en aquests termes vol dir que s'han acabat els arguments. Quan un adversari polític necessita apel·lar als conceptes que fan més por als ciutadans, això vol dir que ja no té arguments. A aquesta mena de gent jo els contestaré amb arguments, això és, fer una aposta a favor de la solidaritat entre els pobles. Quan tinguem el concert econòmic no només serem solidaris amb els nostres propis ciutadans que ara no podem perquè no tenim recursos econòmics (vull recordar que al Principat hi ha un 15% de pobresa relativa), sinó que també serem solidaris amb els altres pobles. Ara de moment l'únic que tenim és un pur robatori. Els Països Catalans han estat capdavaners en els moviments en contra dels plantejaments racistes. D'això en tenim la història plena. El dia que trobin dins la nació catalana un discurs polític nacionalista que sigui racista, aquest dia que ens ho diguin i ens hi trobaran en contra.

"ESpanya ES UN MAL NEGOCI"

* Francesc Albertí, el president dels empresaris mallorquins va dir que avui, per a un mallorquí ésser espanyol és una desgràcia a causa de l'espoliació fiscal i el tracte colonial que patim.

Sortosament un empresari lúcid s'atreveix a dir el que ja fa temps veuen molts empresaris. Espanya és un mal invent però sobretot és un mal negoci. Fa segles que ho és per als nostres ciutadans. Ens han espoliat econòmicament, culturalment, no ens han permès articular un model de país que podia ésser progressista... ¿Per què hem d'assumir la incapacitat de tenir un model sanitari, educatiu... propis amb cara i ulls? Podríem tenir una economia amb primera velocitat i una societat més avançada. Recordo una vegada que un historiador madrileny va dir: *Si Cataluña fuese independiente sería tan rica i aburrida como Bélgica*. Ah magnífic! Nosaltres preferim ésser tan rics i tan avorrits com Bèlgica i no tan salerosos i tan desgraciats com Espanya. Que què li diria al Sr. Francesc Albertí: gràcies per ésser lúcid! Si hem aguantat tant ha estat gràcies al teixit dinàmic que hi ha hagut al nostre país. Però de tota manera el repte europeu serà molt dur i si no tenim instruments polítics propis per articular un model d'economia podem ensorrar-nos. Sense Espanya podem ésser a Europa amb primera velocitat. Amb Espanya serem l'Europa terciària que només aspira a viure dels subsidis.

"PAISOS PETITS COM EL NOSTRE, AMB UNA ECONOMIA BEN ARTICULADA S'HAN DEMOSTRAT VIABLES DINS EUROPA"

* Fèlix Pons va dir que la independència no és viable, què li podem dir?

Home, jo li diria: i la independència de Finlàndia no ha estat viable? Un país de cabres i d'ovelles que quan aconsegueix la independència es converteix en un país de primera categoria. I la independència de Dinamarca no és viable? Precisament països petits, com el nostre,

Forn de Pa i Pastisseria

COLL

Ensaïmades

C/. Cristiandad, 5 - Tel. 74 22 37
C/. Manacor, 56 - Tel. 46 62 22
Avda. del Cid, 56 - Tel. 42 77 25
C/. Eusebio Estada, 105 - Tel. 29 50 42

SANT JORDI
PALMA
SON FERRIOL
PALMA

Pilar Rahola: «El 95 % dels interessos de Balears es decideixen a Madrid»

amb una economia ben articulada, dinàmica i forta s'han demostrat d'una gran viabilitat a Europa sempre. El que sí és segur que no és viable per als nostres interessos és Espanya.

* Aina Moll va dir que voler la independència és somiar truites, ¿no creis que voler el que pretén ella, per exemple, que TVE passi el mètode Diguí, Diguí, això sí que és somiar truites i no lluitar per la independència?

Aina, deixa'm dir-t'ho de tu a tu que som amigues: la independència depèn de tu! Depèn que perdís la por, que superis la moral de derrota, que deixis de posar crosses al pensament, que siguis capaç d'assumir que aquest país un dia pot ésser lliure... Aina: deixa cavalcar el pensament en llibertat. Els somiatruites són els qui creuen que ens en podem sortir amb Espanya. Aquests són els qui no tenen cap capacitat pragmàtica.

* ¿Quin futur veis als partits dels Països Catalans (CiU, UM, PSM...) que es presenten a les eleccions dient que tenen un projecte per a Espanya? ¿Us imaginau els corsos colonitzats pels francesos presentant-se a les eleccions i dient que tenen un projecte per a França?

Em fan peneta perquè segur que ho fan amb bona fe. Però fracassaran com sempre. Fa segles que els catalans fracassam en l'intent que ens deixin ésser espanyols. Quants segles pidolarem que ens deixin ésser una miqueta catalans dins Espanya? Ara un dia per poder parlar català al senat. Ara un ministeri per a en Miquel Roca que li fa il·lusió. Ara poder decidir els quadres del despatx. Ara no sé què... Fa segles que fracassam. ¿Dedicarem més energies i esforços a continuar fracassant? Si Miquel Roca té tanta il·lusió d'ésser algú a Madrid, que no es preocupi, ja l'hi enviarem com a ambaixador. Als partits catalans que tenen un projecte per a Espanya, jo els diria: posau-lo al museu. Espanya només es governa des d'Espanya i amb mentalitat espanyola. No hi tenim cap possibilitat. No és que sigüem independentistes per una raó històrica. Ho som moguts per l'instint de supervivència.

* A Espanya, per damunt de dretes i d'esquerres (González, Aznar, Anguita...), hi ha una unanimitat respecte al "problema catalán"; en canvi, als Països Catalans aquesta unanimitat envers Espanya no existeix encara, ¿no creis que la divisió entre dependentistes (UM, PSM, CiU, PSC) i independentistes ens afebleix?

Els països que durant temps i temps són colonitzats, que perden les seves institucions de govern i que són manats per un altre país, acaben instal·lant-se en la mentalitat d'esclau. Això fa que els colonitzats acabin pensant que el present és el futur. Cal superar aquest estadi que sobretot és psicològic. El dia que els ciutadans de tota la nació catalana tinguem clar que la independència és possible, només que és possible, aquest dia estirem en el llinar de la independència. El gran èxit de la colonització és fer-nos creure que canviar l'estat de coses és impossible. És allò que dèiem abans de l'Aina. La gran derrota que tenim com a país sotmès és creure que no ens en podem sortir. Els colonitzadors espanyols ho tenen tot al seu favor (el poder, les tribunes, els mitjans de comunicació...) per instal·lar en el cervell dels nostres fills, dels nostres pares... aquest model de derrota que fa creure que ésser sotmès és l'única manera d'ésser. I jo ho vull recordar en aquests termes: només es pot viure de dues maneres: o com a poble lliure o com a poble no lliure, no hi ha terceres vies. I si un ciutadà viu a un país que no és lliure, ell com a ciutadà tampoc no és lliure.

* Canyelles i Lerma, presidents de Balears i del País Valencià, pensen que es poden defensar els interessos de Balears i del País Valencià des de dins de partits d'obediència madrilenya com el PP-PSOE; Pujol, president del Principat, pensa que es pot fer encaixar Catalunya dins Espanya sense sortir-ne perjudicat; ¿com podem arrabassar aquesta mentalitat d'esclau de banyut i pagar el beure? ¿Com acabar amb l'esquizofrènia, amb el rentat de cervell, amb la colonització mental?

Amb la pedagogia, la feina, l'orgull d'ésser, l'autoestima i l'exemple. Cal que als qui ja ho tenim clar i hem fet la passa, no ens tremolin les cames. A tot arreu ho hem de manifestar sense por, sense perdre el somriure, sense perdre les formes, amb tota l'elegància que siguem capaços però sense cap vergonya. Personalment, des de la meua acta de diputat faré tot el que pugui i intentaré ésser un model d'actuació. Davant el català acomplexat, el català desacomplexat. Davant el català amb moral de derrota que diu: és que Madrid mai no ens donarà la independència; el català que li diu: és que Madrid no ens ho ha de deixar fer, som nosaltres els qui hem de prendre la iniciativa. Davant el català que diu: això és inviable, el català que li respon: provem-ho, provem-ho.

* Fa uns mesos l'historiador Josep Benet va publicar un llibre en què desmitificava Tarradellas i treia a la superfície les seves claudicacions davant Espanya; ¿no creis que comença a ésser hora d'estudiar amb profunditat les claudicacions de Canyelles, de Pujol i de Lerma i de desemascarar tots els obstacles, cops baixos, censures, travetes, etc. que posen per tal d'obstaculitzar el progressiu avanç de l'independentisme?

Crec que això no és dolent. Estic convençuda que per a la cultura i per a la història d'un poble s'ha de viure d'una manera desacomplexada la història. Que Tarradellas cometés errors històrics, i en va cometre de molt i molt greus, això no és cap drama per al país. És senzillament un polític que es va equivocar. Com també es va equivocar Companys tot i que va tenir una mort digníssima. I què passa si algun historiador els subratlla? Evidentment ja patim ara els errors de Pujol. A mi m'agrada dir que som hereva del pujolisme com també ho som del llegat d'Almirall, de Prat de la Riba... Però no en sento hereva dels errors d'en Pujol. Aquesta és la diferència. Un país que vulgui ésser progressista i modern, i no com Espanya que tapa els seus errors perquè té una moral de conquesta, ha d'assumir tranquil·lament els errors i les equivocacions. L'autocrítica és un signe de grandesa. Un país no ha de tenir por a la dialèctica i al debat.

* Quin final o quina evolució preveis al pujolisme?

Pujol és un president que té virtuts i grans defectes, que ha aconseguit èxits però també grans fracassos. El problema del pujolisme és la manca d'objectiu final. Ho valguem contar anit a ses Tarragones. Un dia, en un dinar de Jordi Pujol amb un grup d'intel·lectuals, el president ens va dir: -Va bé, va bé el país! I un de nosaltres li va dir: -Sí, president, va bé però sabeu cap a on va? Si no saps cap a on vas, com pots fer el camí coherent? Jo diria que el pujolisme és una herència personal que s'acaba amb Pujol. A més, el pujolisme és repartit en dos grans eixos: una mica a Unió Democràtica i un molt a ERC. I deixem fer una petita broma: tornarà a repetir-se la història: carlins i liberals al Principat.

Jaume Sastre

Comunicats

* Una altra vegada més **Convergència Nacionalista Balear** expressa la seva inquietud i preocupació pels incendis que els darrers dies estan cremant Calvià-Bendinat. Incendis que segons els tècnics són provocats. La seva intencionalitat especulativa és massa clara, per tant creim que el Govern Balear ha de prendre mesures urgents per protegir aquella zona, creant les lleis necessàries perquè sigui impossible construir en territoris que han estat cremats amb afany d'especulació econòmica. Al mateix temps demanam que els culpables siguin perseguits i castigats severament.

* **Convergència Balear** vol expressar la seva indignació per la decisió d'atorgar les freqüències que des de fa set anys utilitzen les televisions de Catalunya i del País Valencià, per a les televisions privades, impedit als nostres ciutadans veure aquestes televisions en la nostra llengua i produint un perjudici econòmic important.

Una vegada més volem cridar l'atenció al Govern espanyol cap a un fet que crea tensions innecessàries, ja que és de tots conegut que hi ha altres freqüències disponibles.

Espais de música en català

Ara fa tres anys va néixer el col·lectiu "Espais de Música en Català" amb l'objectiu de fer conèixer l'activitat musical feta en la nostra llengua.

Entre les diverses tasques que porta a terme l'esmentat col·lectiu cal destacar la confecció del butlletí mensual que conté informació relacionada amb el tema (entrevistes, reportatges, novetats discogràfiques, notícies, actuacions, articles d'opinió, etc) i que es distribueix a tots els associats.

Des d'aquí convidem qualsevol persona interessada per la música en català, a posar-se en contacte amb nosaltres escrivint a: ACEMC, Apartat de correus núm. 1.360, 43200 Reus.

Josep Cartanyà i Escoda

EL HUMOR DE QUIQUE

MALLORQUINS!
MALLORQUINES!

CONSUMIU PRODUCTES DE MALLORCA!

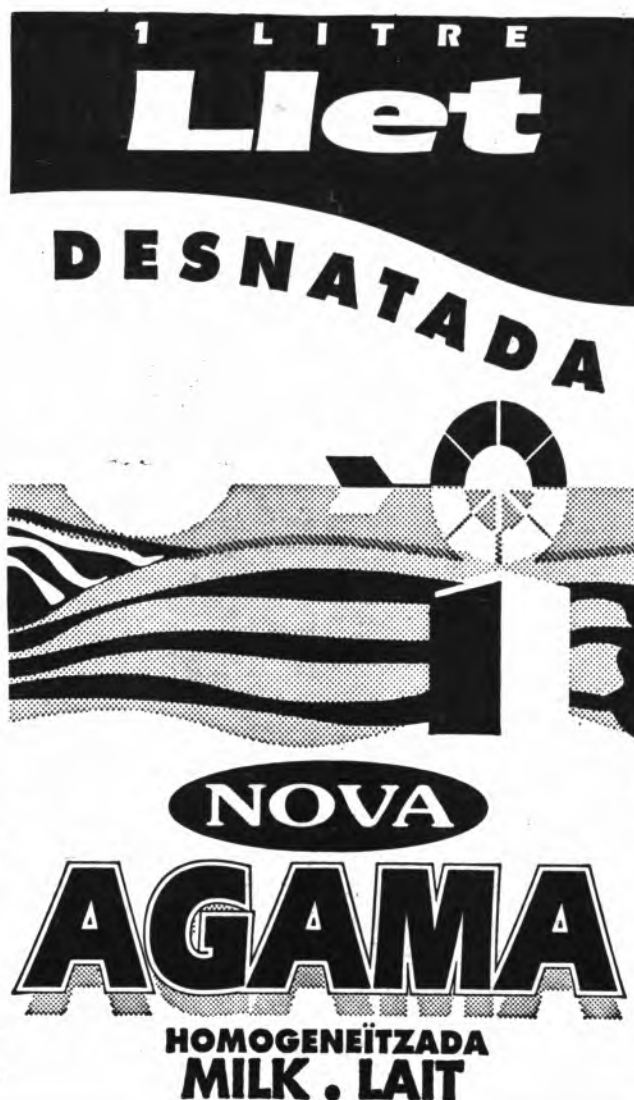
(És un suggeriment de L'Estel de Mallorca)

Tres bones raons per consumir productes
mallorquins com **Llet Agama**:

Primer, perquè és de bona qualitat. Entre la recollida de llet als ramaders i l'arribada als punts de venda, **Agama**, empra un temps de cinc dies. En canvi la llet forastera quan arriba als punts de venda ja sol dur més d'un mes dins l'envasament. El consumidor ha de saber que les grans empreses forasteres, sobretot a l'estiu, utilitzen el mercat balear per col·locar els seus excedents que no poden vendre a cap altra banda.

Segon, perquè són productes de ca nostra. **Agama** és una empresa mallorquina que elabora productes com el popular **Laccas** a partir de la llet que li subministren 240 ramaders mallorquins.

I tercer, perquè en aquests moments de crisi tots hem de contribuir a recolzar les nostres empreses, a consolidar llocs de feina i fer que els nostres doblers no se'n vagin fora Mallorca i es reiverteixin a la nostra terra.

Avui, **LLET AGAMA**

Agama, Associació General Agrària Mallorquina SA, és una empresa que va esser fundada a Palma l'any 1958 per Joan Gili, Antoni Contreras i Joan Mora. Es va crear a partir de la fusió de **Lactel** i de la **Cooperativa Lletera Son Sunyer**. És la principal empresa d'aquest sector a Mallorca, i utilitza llet exclusivament mallorquina subministrada pels pagesos del Pla de Sant Jordi, Campos... La seva oferta de productes és múltiple i variada: llet esterilitzada, UHT, en pols, mantega, nata, el popular **Laccas**, etc. També produeix orxata. Aquesta coneguda empresa mallorquina situada a la carretera de Manacor abans d'arribar al torrent Gros l'any 1989 tenia una plantilla de 200 empleats a més de servicis d'arreglada i de distribució. En aquests moments **Agama** té una plantilla de 93 empleats i està previst per a enguany l'envasament d'uns 30 milions de litres de llet. Després de passar per uns moments difícils, aquesta popular empresa mallorquina està en ple procés de modernització i relançament.

La vida com a resposta

Un colom volava
dins d'una presó.
Un pres caminava
dins d'una gàbia.

Colom tancat, ets pau i llibertat.
Home tancat, ets amor i humanitat.

Què vos ha passat?

Empar Torres
València

Tornada a València

Llum de fosc
que ens enganyes disfressant-te de blanc
Llum de dolor
que sembles clara com el sol
Llum de desgràcies
que et creus princesa del món
Llum de remordiment
que creixes fent-nos tremolar
Llum de fosc
que no amagues la veritat.

tu que et creies mestressa del món
... jo no et tornaré a triar.

Empar Torres
València

Berga

Perilla la continuïtat de la diada nacionalista del Pi

La diada nacionalista del Pi de les Tres Banques, que se celebra el tercer diumenge de juliol al pla de Campllong, al municipi de Castellar del Riu, enguany podria ser que no es fes si es confirma que no hi ha ningú disposat a organitzar-la.

L'Ajuntament de Berga enguany ha anunciat que no està disposat a tornar a organitzar-la.

El consistori berguedà no veu clar ni el present ni el futur d'aquesta celebració nacionalista, ni creu que actualment s'hi puguin aglutinar els moviments i grups nacionalistes i independentistes, segons ha explicat l'alcalde de Berga, Jaume Farguell: "No podem gastar-nos prop d'un milió de pessetes per organitzar la festa perquè després es converteixi en una trobada marginal". L'alcalde ha assegurat que la fórmula del Pi

"s'ha exhaurit i cal cercar-ne alternatives", i ha llançat la idea que cada partit polític organitzi la seva pròpia festa.

Durant les darreres setmanes s'han mantingut reunions entre l'equip de govern convergent, ERC, IC, MDT i JNC, i ningú no ha volgut fer-se càrrec de l'organització de la festa. L'any passat ja hi va haver força problemes per tirar endavant la celebració. Enguany, si res no canvia, la festa del Pi podria desaparèixer.

En els darrers anys, la celebració nacionalista s'ha anat degradant progressivament. El punt culminant va produir-se l'any 1991 quan grups radicals van convertir la festa del Pi en un camp de batalla. Els fets van desencadenar-se arran del procés d'integració de membres de Terra Lliure a les files d'ERC.

Regió 7

El 80% dels marits i el 60% de les esposes són infidels al seu cònjuge

El 80% dels marits i el 60% de les esposes són infidels al seu cònjuge, d'acord amb estadístiques conegudes en el món occidental, segons una classificació feta a Israel, i tots ho fan per diferents motius.

El que diferencia els distints tipus d'infidelitat són els mòbils i els objectius de la traïció, va dir a la premsa la consultora d'assumptes matrimonials Sivan Parnas, de la Universitat de Tel Aviv.

Parnas, que ha investigat la infidelitat i les seves conseqüències per als cònjuges i en la vida marital, va interrogar setanta consultors d'altres tantes clíniques d'assistència matrimonial i va concloure que totes obeeixen, bàsicament, a tres grans grups de causes.

El primer d'aquests grups és el dels infidels que enganyen el seu cònjuge per no sentir-se obligats a ser-li lleial, per indiferència, o bé per estar disposats a manipular-lo i a aprofitar-se'n.

El segon grup el formen els que troben motius per rompre la lleialtat al cònjuge pel fet de la necessitat de guanyar experiències, i encara que sembli paradoxal, per millorar precisament la seva relació matrimonial.

El tercer grup, segons la classificació, és, simplement, el dels hedonistes que volen gaudir de la vida a qualsevol preu.

PETITS ANUNCIS

Gra: oportunitat: es ven ordinador nou, sense es-trenar, a meitat de preu o preu a negociar. Tel. 27 79 90, Marga.

Venc dues rodes noves de Talbot Horizon a preu d'a-mic. Els interessats per veure-les al carrer Aragó, 70, 1, A Palma.

Venc un menjador usat i en bon estat. Preu a convenir. Moble llibreria, taula i sis cadires. Tel. 540746.

Perduda aliança a la Co-lònia de Sant Jordi. Gra-vat 25-7-53; gratificaré devolució. Tel. 468111.

Venc Compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel. 42 76 47.

Compraria ROSTIDOR DE POLLASTRES de tres o qua-tre espases. Tel. 411107.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació cri-dau al telèfon 53 44 55, o bé veniu Pollença, a "La Punta", cra. del Port.

Venc cadells de ca de bestiar a 5000 pessetes. Tel. 428991.

Venc grup Electrògen diessel, 3 Kw, 220 v, mo-nofàsic, motor d'arren-cada, perfecte estat. Tel. 59 16 33

DACHSHUNDS. Cadells de pèl dur, línia de caça i de gran bellesa. Tenim també sementals de pèl llarg, curt i dur. Teckels de Jusadi. Tel. 23 94 21.

PERSONALS

DIVORCIADA, 36 anys, una filla independent, pis propi, cotxe, bons estal-vis, visc sola. Cridau-me al 710087.

DIVORCIADA de 43 anys, bona feina, alta, bona presència. Desig conèixer senyor, no m'importa el seu estat civil. tel.277990.

MODISTA de 40 anys, fadrina, bons estalvis, encara que aquest sigui l'únic valor que cerques vull casar-me, amb ho-me generós, amorós, sense mal vicis, ro-màntic. Tel.277990.

DEPENDENTA de 46 anys, 1'73 d'alçada, corpulència normal, molt atractiva, tenc cotxe i apartament propi vora la mar, vida molt sana. Senyor que li agradi l'esport, gran amistat al principi, i després futur matrimoni. Tel.722836.

HOME de 32 anys, tre-ball en una oficina, som bastant senzill. Voldria conèixer senyora o se-nyoreta, culta, simpàtica i amorosa, per a fins matrimonials. Contactar al 722836.

L'ESTEL de Mallorca

Militar, alt càrrec, bona presència, 1'83 d'estatura, mallorquí, fadrí, 40 anys. Vull trobar parella per casar-me. Tel. 710087.

Llicenciat en Filosofia i Lletres, vidu, 50 anys, sen-se fills. Interessat a trobar dona educada, bona, fisi-cament agradable. Tel. 722836.

Senyora, 68 anys, viuda, bona presència, prima. Tenc la vida bastant resol-ta, visc de rendes altes, però estic sola. Tel. 710087.

Rosa, 20 anys, fadrina, guapa, simpàtica, alegre; treball en comptabilitats. El meu interès en aquest anunci és conèixer jove, bo. Tel. 721494.

Empresària, 52 anys, di-ivorciada, sense fills, vida resolta; m'agradaria co-nèixer cavaller amb for-malitat, educació, de fins a 70 anys. Tel. 722836.

EMPLEAT de banca, 30 anys, fadrí, ingressos elevats, cotxe, casa, alt. Vull conèixer senyoreta amorosa, bona i educa-da, fins seriosos. Tel. 277990.

FUNCIONÀRIA de 29 anys, simpàtica, alta, desig conèixer home jove, bon al.lot, de fins a 30 anys, fadrí, educat i feiner. Amb fins serio-sos. Tel.277990.

SENYORETA de 34 anys, fadrina, atractiva, amb estudis superiors, vull contactar amb home jove de fins a 45 anys, fadrí, feiner i formal, amb finalitat seriosa. Cridau al 710087.

SENYORA de 48 anys, divorciada, bona situació econòmica, amb estudis, vull conèixer senyor bo, sincer i formal, amb fins matrimonials. Telèfon: 722836.

FADRINA de 42 anys, alta, bona presència, estudis, bona feina, vull conèixer senyor de fins a 45 anys, alt, educat i treballador, amb fins seriosos. Tel.710087.

Venc vestit de goma per a la pràctica de surf. Calçons llargs i màne-gues llargues. Talla 14-16 anys. Marca Newrod. Només usat dues ve-gades. Completament nou. Carme, tel. 264259.

FADRINA, de mitjana edat, alta, educada, atractiva, sense mal vicis, desig conèixer un senyor educat, treballa-dor, que li agradi la llar, amb fins seriosos. Tel. 277990.

SENYORETA, 28 anys, guapa, amorosa, de bon cor; voldria conèixer senyor de fins a 35 anys, culte, amant de la llar, per a bona amistat. Tel. 710087.

JOVE, fadrina de 30 anys, bona presència, culta, treball d'infermera. Voldria conèixer senyor de fins a 37 anys, culte, sense mal vicis i treba-llador, amb fins seriosos. Cridau al 721494.

SENYORA, jubilada de 65 anys, bona posició, vull trobar cavaller, gentil i bo amb el que pugui compartir la meua vida. Tel.277990.

MALLORQUINA de 49 anys, atractiva, bona salut, pis propi, feina fixa, Voldria conèixer home treballador, culte i formal, amb fins serio-sos. Tel. 722836.

FADRÍ, atractiu, alt, esportista, vull fer feliç a senyoreta interessada en conèixer-me, que sigui simpàtica, formal, sense mal vicis, de 30 a 40 anys, indiferent si té fills. Tel.710087.

SENYOR de 30 anys, fadrí amb estudis uni-versitaris, tenc cotxe; vull conèixer senyoreta atractiva, bona, sincera, que vulgui conèixer-me i fer una amistat seriosa. Tel.277990.

MESTRA, 37 anys, fa-drina, bona presència, rossa, cotxe, estalvis. Vull conèixer jove culte, seriós i sincer.

FADRINA, 46 anys, voldria conèixer senyor de fins a 50 anys, fadrí, formal i sincer, per amistat i fins formals.

SENYORA de 48 anys, no els aparent, aspecte juvenil, molt dolça; vull conèixer senyor de fins a 53 anys, bon al.lot, formal, treballador, amb fins matrimonials. Tel. 721494.

SEPARADA, 40 anys, no els aparent, nivell cul-tural alt. Vull conèixer senyor educat de 40 o més anys. Tel.277990.

SENYOR de 35 anys, amb estudis universi-taris, formal, feiner, fadrí, voldria conèixer se-nyora, de fins a 30 anys, preferiblement fadrina. Fins seriosos. Tel. 722836.

DIVORCIADA, 36 anys, una filla independent, pis propi, cotxe, bons estal-vis, visc sola. Cridau-me al 710087.

DIVORCIADA de 43 anys, bona feina, alta, bona presència. Desig conèixer senyor, no m'importa el seu estat civil. tel.277990.

SENYORA de 45 anys, atractiva, de corpulència prima, alta, fills casats, som viuda, vull conèixer senyor resident. Tel. 721494.

VIUDO. Fills casats, ells ja tenen ca seva, me sent sol. Vull conèixer senyo-ra senyora que estigui en la mateixa situació, de fins a 60 anys, que li agradi la llar. Tel. 710087.

VIUDO, 69 anys, futur **resolt**, sa, net; estic **interessat** en conèixer senyora per fer parella, d que sigui atenta i amb bona presència. Tel. 721494.

SENYORETA, 28 anys, maca, amorosa, de bon cor; voldria conèixer senyor de fins a 35 anys, culte, amant de la llar, per a bona amistat. Tel.710087.

VIUDA, de 57 anys, espanyola, sense pro-blemes, fills casats, dona de casa, bona cuinera, m'agrada la música. Vull conèixer senyor net i honest, per a relació seriosa. Tel. 277990.

RECANVIS FONT

LUBRICANTS * ACCESSORIS * EINES * MAQUINÀRIA

Francesc Manuel de los Herreros, 11
Telèfon 46 81 11 - Dues línies
Fax 46 21 48
07005 PALMA DE MALLORCA

NOTA DE REDACCIÓ. Davant les notícies que hi ha una/es persona/es que en nom nostre es dediquen a fer i a cobrar publicitat; **S'ESTEL DE MALLORCA** comunica que tots els nostres representant van degudament acreditats amb una targeta d'identificació de l'empresa.

Pregam que en cas de descobrir alguna d'aquestes persones denunciï tot d'una el fet. La nostra publicació es reserva el dret a emprendre accions legals en contra d'aquests estafadors.

MI MUEBLE

Exposició i venta de mobles
Ronda Migjorn, 103. Tel. 66.15.64. Lluçmajor.
C/. dels trencadors, 7. Tlf.: 26.16.29 s'Arenal

HERBALIFE
Distribuidor (Supervisor)
Lider en nutrició celular els 90
Faci la seva comanda a Cati Crespi
Avinguda Comte Sallent 17, pral. A
07003 - Palma de Mallorca (Espanya)
Tel.: (971) 722836-540586

Motos Salom
Jerónimo Pou, 9 468136
Tomas Forteza, 24 462686

El diagnòstics de Carles M. Espinalt

Complau constatar els encerts que amb anys d'anticipació ha fet el Professor Carles M. Espinalt, creador de la ciència psicoestètica. Concretament, m'estic referint a una Convenció intitulada "Psicoestètica del líder polític" que celebrarem a Barcelona l'any 1983 i, on parlant sobre el tema "La rebel·lió del "Pare Josep" i la seva projecció arquetípica sobre Felipe González i Alfonso Guerra", es digué: "Amb aquestes confusions que es creen entre Alfonso Guerra i Felipe González, passa quelcom semblant quan connectem la ràdio, i es creuen dues emissores diferents, el so no és clar i res podem entendre. Doncs bé, el desconcert que provoca aquest cas, és paral·lel a l'actuació de Guerra i González, arribant a uns graus, que no és necessari ésser llicenciat en futurologia, ni haver passat la segona lliçó de Psicoestètica, per a pronosticar que els alts nivells de l'estat, ocupats per aquestes dues persones, cada dia tindran més el clima cinematogràfic de les pel·lícules dels Germans Marx".

Ara, el 21 de juny de 1993, llegeixo a la portada de la revista "Tiempo" en lletres molt grosses: "La rebelión de Guerra" i, en les pàgines interiors diu: "La supervivencia política de Felipe González reclama una profunda operación de limpieza dentro de su partido. Temeroso de que la limpia pueda afectarle, Alfonso Guerra muestra síntomas de algo parecido a la rebelión". Què aquest encert ha estat una simple casualitat? Veiem què deia Carles M. Espinalt en el seu assaig "Mite de Sèneca" publicat l'any 1973 i inclòs en el seu volum "OBRA ESCRITA": "A primer cop d'ull, sembla que les victòries haurien de perpetuar les aliances de manera eterna i fer les unificacions indissolubles, però els blocs s'esquerden, les friccions sorgeixen quan es posen de manifest els objectius particulars de cada capitost que contribuï a la conquesta del poder. Amb quines intencions s'havien aplegat? Anaven tots a l'una? El mateix afany de domini pot afrontar-los de manera inesperada".

Enmig d'aquest panorama quin paper hi juga Catalunya? En aquest sentit, Carles M. Espinalt, també ens ho precisà l'any 1978 en un article titulat "El paper de culpables", on diu: "Prou que fem relluir el nostre esperit pactista i parlem, sense parar, de la concòrdia. De poc ens val. Per sota mà, existeix una permanent campanya de propaganda a punt de bescantar-nos per qualsevol fet, com si fóssim l'esca de tots els infortunis que s'esdevenen a la península Ibèrica. Ve de lluny l'odi a Catalunya. Ens treuen el suc ¿però qui ens estima? Fins a Portugal, quan jo he dit que era català, m'han mirat amb recel. Ni els qui creuríeu aliats naturals, es

lliuren de contemplar-nos a través del paper de culpables que ens han donat des de fa segles. Com si no ens pertoqués altra missió que treballar, pagar i fer de caps de turc".

No és la mateixa situació en la qual ens trobem ara? Si es pacta amb el PSOE l'insuperable dèficit de l'estat espanyol, serà conseqüència dels suposats beneficis que extraurà Catalunya amb l'obtenció d'algun ministeri i, si no es pacta, també serem els culpables de la desintegració d'Espanya. D'aquí que, Carles M. Espinalt, preveient la situació que s'esdevindria després dels JJOO, reclamés abans que aquests se celebressin, la convocatòria immediata d'un plebiscit. Què aquesta no és una postura assenyada? És doncs d'esbojarrat reclamar

el divorci al segle XX, abans que tots plegats, ens arribem a tirar els plats pel cap?

Sortosament, el temps, és un senyor que sap donar la raó a qui la té i, de moment, s'ha demostrat, un cop més, que la Psicoestètica és una ciència i, Carles M. Espinalt, és l'únic català que amb rigorosa precisió ha anat dibuixant-nos gairebé matemàticament el nostre esdevenidor, per això cal que tots els catalans que estimem de cor Catalunya, escoltin els seus savis consells i ens unim en el FRONT DEL SÍ A LA INDEPENDÈNCIA que exigeix als nostres parlaments la celebració urgent d'un PLEBISCIT.

Encarna Parreño

Platges amb bandera blava a la nostra nació

CATALUNYA NORD 4

Rosselló 4

- Argelers: platja d'Argelers.
- El Barcarès: platja del Barcarès.

- Torrelles: platja de Torrelles.
- St. Cebrià: platja de St. Cebrià.

CATALUNYA 9

Girona 1

- Calonge: Torre Valentina.

Barcelona 3

- Sitges: platja la Ribera, la Barra-Riera Xica.
- Vilanova i la Geltrú: platja Ribes Roges.

Tarragona 5

- Calafell: Somriure del Mediterrani.
- El Vendrell: Sant Salvador, les Madrigueres.
- Tarragona: platja Llarga.
- Torredembarra: Torredembarra.

PAÍS VALENCIÀ 59

Alacant 35

- Alacant: Sant Joan, el Postiguet, el Saladar.
- Alfàs del Pi: Racó de l'Albir.
- Altea: cap Blanc Sud.
- Benidorm: Llevant, Ponent, Mal Pas.
- Benissa: cala Fustera.
- Calp: la Fossa, Arenal.
- El Campello: carrer de la Mar, Mutxavista.
- Dénia: les Marines, Marineta Casiana, les Rotes.
- Elx: l'Altet.
- Finestrat: la Cala.
- Guardamar: Roqueta, Centre.
- Xàbia: la Granadella, l'Arenal.
- Oriola: La Zenia, cap Roig, Flamenca.
- El Pilar de la Foradada: Jesuïtes-cala Rincón.
- Santa Pola: Llevant, Varadero, Tamarit.
- Teulada: l'Andragó.
- Torrevel·la: El Cura.
- La Vila Joiosa: ciutat, el Paradís, Bon Nou, la Caleta.

Castelló 9

- Alcalà de Xivert: el Carregador, la Romana, el Moro.
- Benicàssim: Almadrava, Torre de Sant Vicent.
- Moncofa: Moncofa.
- Peníscola: Nord.
- Torredembarra: Torredembarra.
- Vinaròs: Triador.

València 15

- Canet de Berenguer: Racó del Mar.
- Cullera: Sant Antoni, l'Illa, el Far.
- Gandia: Nord.
- Oliva: Aigua Blanca, Terra Nova.
- Piles: platja de Piles.
- Sagunt: Port Sagunt, l'Almardà.
- Sueca: Baga de Mar, el Mareny de Vilxes.
- Tavernes de Valldigna: Tavernes.
- València: la Devesa.
- Xeraco: Xeraco.

BALEARS 55

Eivissa 10

- St. Antoni: cala Grasió.
- St. Joan de Labritja: Portinatx, cala St. Vicent, port de St. Miquel.
- St. Josep: cala Vedella, cala Bassa, Salinesió.
- Sta. Eulària des Riu: platja de Sta. Eulària, cala Longa, cala Llenya.

Formentera 5

- Formentera: Arenals de Migjorn, Illetes, Llevant, sa Roqueta, es Pujols.

Mallorca 30

- Alcúdia: Alcúdia.
- Calvià: Sta. Ponça, es Magaluf, Peguera-Tora, Peguera-Romana, Portals Nous.
- Capdepera: cala Agulla, son Moll, Font de sa Cala, cala Mesquida.
- Felanitx: cala Marçal, cala Ferrera.

- Manacor: Portocristo, cala Anguila, cala Antena, cala Murada, cala Mandia, cala Moreia-s'Illot.

- St. Llorenç des Cardassar: cala Millor, sa Coma.

- Sta. Margalida: can Picafort.

- Santanyí: es Dolç.

- Son Servera: cala Millor, cala Bona, es Ribell, es Port Vell.

- Palma de Mallorca: platja de Palma.

Menorca 10

- Ciutadella: cala d'en Bosch, cala Santandria.
- Ferreries: cala Galdana.
- Mercadal: Arenal d'En Castell, Tirant, son Saura.
- St. Lluís: sa Punta Prima, platja Binibeca, cala Biniancolla, platja de Binisafúller.

Llegiu

UN PUPUT DE CRESTA MOLLA

L'anticatalanisme a Mallorca
Noms, llinatges i fotografies

De venda a les llibreries
A Manacor a la llibreria LEO

Rte. Pirineu
RESERVI
Tel. 76 83 54
LA SEVA TAULA
Camí Veïnal La Real, 24
PALMA DE MALLORCA

EL MILLOR DE LA
CUINA DE
CATALUNYA A
LES BALEARS

RESTAURANT S'HOSTALOT
Menú dies feiners 650 ptes. Cuina mallorquina.
Porcella rostida. Escaldums. Carn torrada.
Camí Vell de Sineu, km. 5. Tlf.: 42 87 12.
S'Hostalot

Restaurant
Ca's Carbone
Dimarts tancat
Ctra. Manacor, Km. 28 - Tel. 64 65 04 - 07230 Montuiri

Bar Restaurante
EL BIERZO
Menjars típics lleonesos i peixos
Avinguda Bmeu. Riutort, 102. Tlf.: 26 97 54
Can Pastilla

BAR CENTRAL
Menjars, tapes variades
entrepanes
Son especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/. Cardenal Rossell, 80
Tl.: 26 10 39
Coll d'en Rabassa

CHINA RESTAURANT
ORIENTAL
C/. Joaquín Verdaguer, 12
Arenal - Tel. 26 67 21
Palma de Mallorca
ESPAÑA

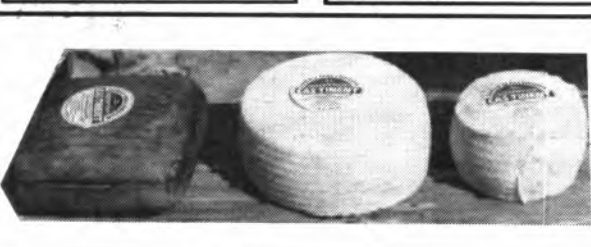
PIZZERIA
MOLINS
56 pizzes
diferents
C/. Vicari J.
Fuster, 265-B
ES MOLINAR
(Davant la mar)
Tl.: 41 12 11

CAFETERIA
LOS
CLEMENTES

PIZZES
Avinguda Son Rigo, 23
Tlf.: 26 59 55
Les Meravelles
HEM TORNAT A OBRIR

FORMATGES
CAS TINENT
Camí de Muntanya,
(devora la benzina)
Tlf.: 428381.
Son Ferriol

Aigua
potable a
domicili
Miquel Salvà
Tlfns.: 265980
908 636980

Gastronomia

zoldos
FRAU
Carrer de Manacor, 121 C.
Tel.: 27 85 18.
07007 Palma de Mallorca

PARRILLA - GRILL
Bar
CAN TORRAT

Especialitat en carns al caliu.
Graella a disposició dels clients
Camí de les Meravelles. Sortida 3 de l'autopista.
Tlf.: 26.20.55. S'Arenal de Mallorca

BAR - RESTAURANTE
Andreu
Som especialistes en:
Arròs brut, paella, cordon blue,
bistec al pebre bo, sípia, conill a
l'allet, llenguado menier, carns i peix
en general.
Carrer de la Grua, 6. La Ribera Can
Pastilla.
Sortida 2 de l'autopista (dimarts
tancat)

RESTAURANT
Hannen Saß

Direcció: ANTONI FERRER
Horari de 17 de l'horabaixa a la una de la matinada
AUTÈNTICA CUINA ALEMANYA I
CERVESA DEL BARRAL IMPORTADA
DECORACIÓ TÍPICA ALEMANYA
Targetes Visa. Terrassa a l'aire lliure
Carrer Miquel Pellissa, 4 Bierstrasse
Tel. 26 60 01 - S'ARENAL DE MALLORCA

RESTAURANT
SES COVES DE GENOVA
BACALLÀ AMB SANFAINA - MONGETES AMB BOTIFARRA -
VADELLA AMB BOLETS I ALTRES DELÍCIES DE LA
CUINA GIRONINA.
APARCAMENT PRIVAT
DILLUNS TANCAT
C/. Barranc, 45 Tlf. 40 23 87 GENOVA

RESTAURANT MILLOR
El «chapeau» dels menús
Dies feiners, 650 ptes. Diumenges i
festius 975 ptes.
Carrer Espartero, 26. Santa Catalina

EL BUNGALOW
RESTAURANTE
BAR
Carrer dels Esculls, 2.
Tlf.: 26 27 38.
Ciutat Jardí

Carns al caliu, frit mallorquí, pa amb oli.
Demanau la nostra pinya colada importada del
Carib. C/. Pare Bmeu. Salvà, 16. Tlf.: 49 08 55.
Les Meravelles

RESTAURANT
BRASILIA
BANQUETS DE BATETJOS,
NOCES, PRIMERES COMUNIONS I
FESTES SOCIALS
Avinguda de Bartomeu Riutort, entre balnearis 1 i 2
CA'N PASTILLA - TELS. 26 01 19 - 26 45 63

CAFETERIA RESTAURANTE
GONDOLÓ
Carrer de l'Arenal
Complexe Cristina
Tlf. 26 11 49
LES MERAVELLES

Plaça Pius XII, 7. Ciutat
Entre els balnearis 8 i 9 s'Arenal
Port del Mar s/n Palma Nova

Espanya i França no han pogut acabar amb el poble català

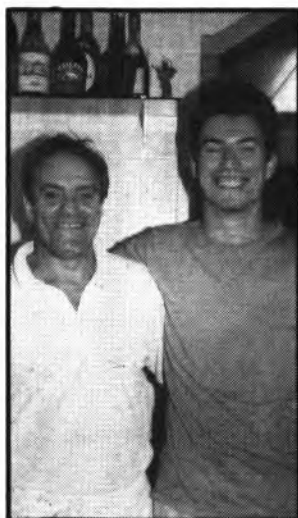
Afortunadament, la nostra nació catalana té un suport físic pregonament unitari, que ja funcionava com a tal des de molt abans que els catalans ens hi establirém, de forma completa, al segle XIII.

Per als fbers, els romans o els àrabs, l'eix mediterrani del Pirineu al Segura, amb les seves illes, ja era un espai transitat i organitzat amb una especial especificitat, la qual cosa féu que els catalans, configurats inicialment com a poble al redós de les valls pirinenques, seguírem les mateixes petjades.

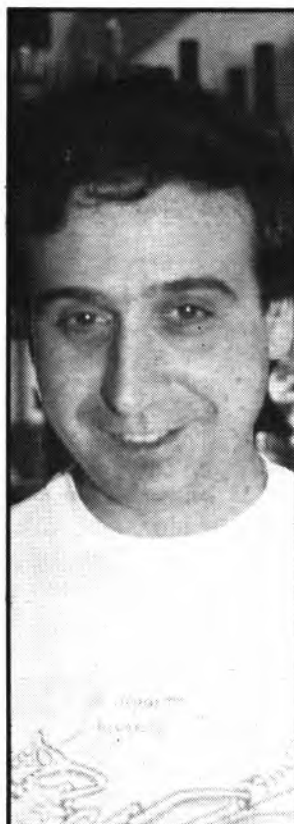
Des del nord, però, i des del ponent, els bàrbars continentals han volgut apoderar-se de les nostres fèrtils planes litorals i sortir a la nostra mar. La pressió francesa i espanyola sobre Catalunya ha estat una constant històrica, fins i tot amb episodis de genocidi físic i, sempre, cultural (nacional, en definitiva), pel qual algun dia hauran de retre comptes.

Tanmateix, Espanya i França, estats imperialistes al servei de les respectives oligarquies, no han pogut acabar amb el poble català perquè, entre d'altres coses, la vitalitat, productivitat, les bones comunicacions... d'un espai de progrés i de futur fa que (forces d'ocupació a banda) els fills de l'allau migratori que suporta la nostra nació, es convertesquen en fills de la terra i, si convé, en defensors d'una terra i d'una mar que no són espanyoles ni franceses, ni poden ser-ho.

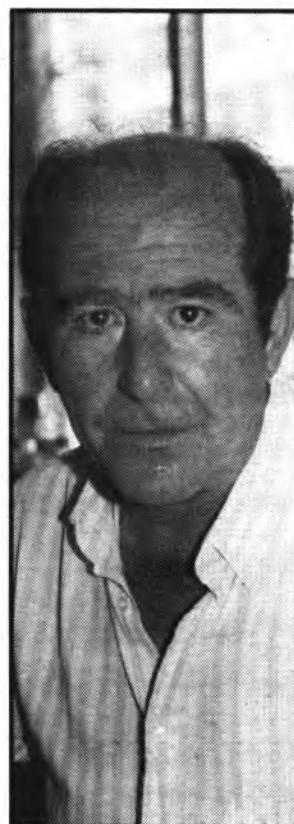
Gastronomia

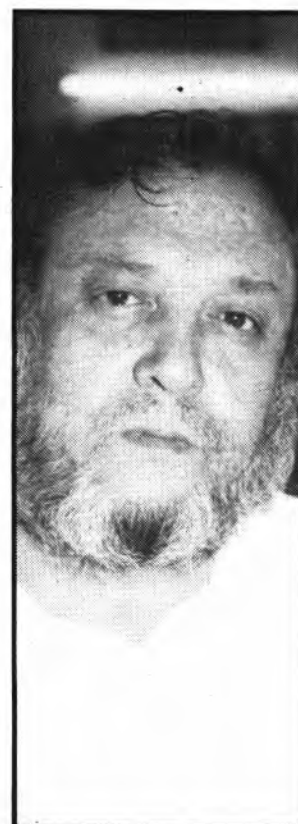
En JOAN i en MIQUEL VIDAL, pare i fill, són els amos del RESTAURANT MAGGY a la barriada de Son Coc. Albergínies farcides, xot rostit amb prunes, pebres torrats i altres coses bones. Menú a 700 ptes.

En FELICIANO GARRIDO és l'amo de la cerveseria REISS CATÒLICS. Fa hamburgueses i plats combinats. Menús a 700 ptes.

En JULIÀ BALAGUER és l'amo dels RESTAURANT CAN JULIÀ a la barriada de Son Coc. Cuina Mallorquina: tumbet, rostits de xot o porcella. El menú val 850 ptes.

En Francisco Marcos és l'amo del RESTAURANT MARCOS de la barriada del Güell. Conill amb ceba, pop a la gallega i cuina a la mallorquina. El menú és a 900 ptes.

L'Estel de Mallorca

La revista que diu el que els mallorquins pensen, i no s'atreveixen a dir.

Subscriuiu-vos-hi. Tlf.: 265005

PASTISSERIA LA FLOR DE LIS

Juan Luna Iglesias
Maria Dolors Gonzalez
Carrer Faust Morell, 89-3
Tlf.: 466869. CIUTAT DE MALLORCA

GENOVA

Som especialistes en:
Carns al caliu
Cuina típica mallorquina
Pa amb oli amb pernil
Caragols
Obert cada dia. Aparcament propi
Carrer Rector Vives, 4. Carrer Rector Vives, 14
Tlfns.: 40 24 79 - 70 21 62

Tapicerías

Naútica i de l'automòvil
Carrer Bameu. Torres, 73
Tlf.: 278915. CIUTAT DE MALLORCA

CA'N MARCO'S BAR - TAPES VARIADES Som especialistes en:

CONILL
POP
LACON
CARAGOLS

Carrer Cardenal Despuig, 3
Tlf.: 249908. 07008. Ciutat de Mallorca

RESTAURANT MAGGY

Albergínies farcides, pebres torrats
menú diari

Carrer Reis catòlics, 133. Tel. 272748. CIUTAT DE MALLORCA

CASA JULIO

Cuina mallorquina
Internacional
Tapes

C/. Previsió, 4 (Travessera Colom)
Ciutat de Mallorca. Tlf.: 71 06 70

HOTELS! RESTAURANTS!

PER RENOVAR O REPOSAR QUALSEVOL
TIPUS DE LLENÇERIA DEMANAU
PRESSUPOSTS O VISITAU SES BOTIGUES DE'N

F. BELLINFANTE MORANTE

PLAÇA OLIVAR, 1 - TEL.: 72.34.05
P. MADRID, 11 - TEL.: 23.71.35
ARQ. ASPAREC, 20 - TEL.: 27.91.66
P. MOLINA, 18 - TEL.: 29.28.61

TROBAREU SES MILLORS QUALITATS I
ES MILLORS PREUS EN:
LLENÇOLS - TOVALLOLES - FLASSADES
CATIFES - ESTOVALLES - TORCABOQUES
ETC. ETC.

No vos confongueu amb altres botigues de nom paregut

DI ANGELO
Piano Bar

C/. de la Mar Jònica, 16 baixos
Les Meravelles de s'Arenal. Tlf.: 26 52 56

Bam - bino

MODA INFANTIL I JUVENIL IMPORTADA
D'ALEMANYA

A la presentació d'aquets retall tendreu el
10% de descompte
Plaça Reina M. Cristina, 12 baixos
07600 s'Arenal 1

PETITS ANUNCIS

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Pedreres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat.
Cada paraula, 20 pessetes.

BORSA INMOBILIÀRIA

S'ARENAL, 4rt pis, perfecte estat, 2 dormitoris, armaris, menjador, terrassa, cuina moblada, galeria, bany. Preu 7.500.000 ptes. Entrada 1.100.000. Resta a 70.000 mensuals. Tel 72 12 35.

TRASPÀS local 150 m², 15 metres de façana, molt cèntric a Can Pastilla. Tel. 465429.

VENC pis 2 dormitoris, devora el club nàutic de S'Arenal, lluminós, en perfecte estat, particular. 6.500.000 ptes. negociables. Telefonau de 17 a 20 hores al 77 15 16. Demanau per na Francisca.

LA GRUTA, àtic, 3 dormitoris, bany, vista panoràmica. Tel. 45 85 11.

S'Arenal, particular veng pis; 2 dormitoris, prop del Club Nàutic, en perfecte estat i molt lluminós. Vingui a visitar-lo i es convencerà. Preu 7.500.000 ptes. Tel. 264259.

CAN PASTILLA, planta baixa, cantonada, 280 m, 5 anys d'antiguitat. Bona construcció, 3 dormitoris, bany, traster, jardí. Immob. Pascual. Tel. 72 62 04.

Venc solar a la urbanització sa Torre. Situat quasi a primera línia, vista a la mar, 1.292 m². Preu interessant. Tel 41 21 98.

S'ARENAL, apartament de 70 m², 1 dormitori, cuina moblada amb barra americana, sala-menjador, 2 banys, totalment moblat. Preu 3.700.000 ptes. Joan Oliver, tel 12 02 57.

CONTESTADORS AUTOMÀTICS, telèfons sense mans, telèfons sense fils. ELECTRONICA EL GAUCHO. Carrer Mallorca, 2. Tel. 263423.

S'Arenal, local apart. per a negoci o magatzem, 25 metres aprox. 25.000 ptes. Mir 26 33 96 (1783).

Sant Joan, es ven casa en perfecte estat de conservació; 4 habitacions, cuina, bany, sala-menjador, sala, corral amb cisterna. Tel. 29 60 95 i 56 00 24. Joan-Lluís Gayà.

S'Arenal, local en perfecte estat, 115 metres, més 80 metres de solarrani. 60.000 ptes. Mir 26 33 96 (1783).

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel 26 12 55.

CALA GAMBA, planta baixa, 3 dormitoris, sala amb xemeneia, 2 banys. 16.800.000. Api Pascual. Tel. 45 85 11.

S'Arenal; lloguer pis de 2 dormitoris, sala-menjador, cuina amb electrodomèstics, 1 bany, terrassa, 43.000 ptes comunitat inclosa. Mir 26 33 96 (1860).

LLOG pis moblat a l'avinguda Argentina. 190 m². 4 cambres, terrasses, menjador amb xemeneia. Ideal per a compartir. 70.000 ptes. Tel. 792490

S'ARENAL, veng pis, 3 habitacions, bany, cuina, dues terrasses... A la zona de la plaça de les verdures. Tel. 263674.

CAN PASTILLA. Se ven primer pis, 180 m² a 1a. línia, bany complet, lligador, dues cambres dobles, menjador espaiós, cuina, rebost, traster i gran terrassa de 80 m², armaris embotrats i possibilitat de foganya. Preu interessant. Tel. 522130.

S'ARENAL, àtic 4t pis, 2a línia, 2 dormitoris, bany, sala-menjador amb terrassa, cuina moblada. 5.800.000. Tel. 20 00 07.

S'ARENAL, apartament nou, 1 o 2 habitacions, bona orientació. Preu 4.450.000. Tel. 75 40 32.

COLL D'EN RABASSA, pisos de Protecció Oficial, en construcció, 3 dormitoris, bany, saló-menjador, cuina terrassa, aparcament. Preu 8.200.000 ptes. Entrada 1.000.000. Tel 20 34 11.

Cala Pi, veng solar de 1.246 m². S'hi poden construir 2 xalets adossats. Aigua, llum i tots els serveis. Preu 4.500.000 ptes, tres anys de facilitats. Tel 54 02 63.

Es ven casa vella a Sant Joan. Tel. 526398.

Lloc d'aparcament devora l'ambulatori de S'Arenal. Tel. 469610.

Bonic terreny a Llucmajor (Camí d'Alicanti). Cantó 11 m. caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat, llum i telèfon. Tel. 450994. Preu a convenir.

PLANTA BAIXA amb tres habitacions i corral al Molinar. Se ven. Tel. 413373-270654

Venc tercer pis devora la plaça de les verdures de S'Arenal. Tres habitacions, un bany, cuina, dues terrasses. Tel. 263674.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urbanització Galatzó. Tel. 671419.

PERRUQUERIES

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

MIQUELA PERRUQUERA. Neteja de cutis, manicura i pedicura. Carrer Mallorca, 3 - S'Arenal. Tel. 263423.

BLANCA Perruquera. Gran i General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

PERRUQUERIA de senyors Ca'n Paco. Carrer Virgili, 1 - Ca'n Pastilla.

Perruqueria Pep. Unisex. Carretera de Llucmajor 204. Tel. 49 13 67. S'Ar-anjassa.

ANIMALS DE COMPANYIA

Consultori veterinari. Plaça dels Nins, 26. Tel. 267664 s'Arenal. De dilluns a divendres de 17 a 20 hores.

Clinica Veterinària S'ARENAL. Dr. Daniel A. Magrini. Consulta al carrer Joaquim Verdaguer, 17. Dematins de 10 a 13. Hora-baixes de 16'30 a 19'30. Tel. Clínica: 49 01 53.

Clínica veterinària. De dilluns a divendres de 16'30 a 20'00. Dissabtes de 12'30 a 14'30. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

VENDES

Venc motor "Mercuri", foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tels. 753033 i 755460.

Venc llet de matrimoni, matalàs inclòs, dues tauletes de nit estil provençal. Nou, sense estrenar. Tel. 541449.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho veng a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 79 49 03.

Venc contestador automàtic, marca Sanyo. Tel. 264 259.

Venc una taula escriptori, blanca, de fòrmica nova. Ideal per una habitació d'una nina o nin. 5 000 Ptes, i en val 10 000. Demanar per Malena, tel. 41 05 42.

Per enviar o recollir qualsevol sobre o paquet en poques hores. Urbans, regionals, nacionals, internacionals

Carrer Berlin, 24
Tlf.: 74 33 35 - 36
S'Arenal

L'ESTEL
de Mallorca
Telèfon: 265005

Taller Mecànic
Gasolina, Diesel i Marins

Manolo i Salvador
MAYSA

Carrer d'Aragó, 163. Tlf.: 275317
Plaça de Segovia, 4. Tlf.: 419731
Ciutat de Mallorca

ANUNCIAU-VOS
DE FRANC A

L'ESTEL de Mallorca

Nom:
Cognom:

D.N.I.

TELF:

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó.
- Usau lletres majúscules.
- Escriviu dins el requadre el text.

Ompliu aquest cupó i envieu-lo a:
S'ARENAL DE MALLORCA: Camí de les Pedreres, 132 — 07600 —
SES CADENES DE S'ARENAL

PER IL·LUMINAR
LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA
NYEGOS
Jaume Balmes, 45
Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

SALVÀ OFIMÀTICA
INFORMÀTICA I EQUIPS D'OFICINA

Ordinadors
Equips Dictat
Escriptura Electrònica
Calculadores
Copiadors
Fax
Venda de paper
Cintes
Material de Fotocopiadora
Accessoris

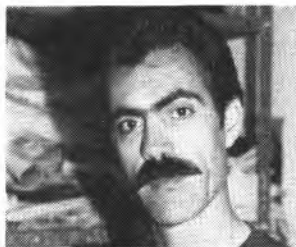
Luca de Tena, 23 B
Tel. 24 60 14
Fax 24 54 35
07005 PALMA

Què opinau de l'arribada del «Corte Inglés» a Mallorca?

Mateu Socies (Mecànic). Serà bo per als parroquians, però farà que hagin de tancar moltes botigues.

José Sepúlveda (Tapisser). Sempre que s'obrin superfícies noves hi ha polèmica, però llavors tot torna al seu camí. L'administració dóna massa llicències, llavors els més dèbils i petits han de tancar.

Antoni Montoya (Fuster). Serà dolent per a Mallorca. Aquestes empreses espanyoles arribaran a ruïnaran els mallorquins.

Salvador González (Taller Maisa). Mentre durin les obres, serà bo, hi haurà moviment de doblers. A la llarga, matarà els comerciants petits.

Catalina Rigo (Elèctrica Quintana). A mi, no m'agrada gens. Matarà el comerç petit.

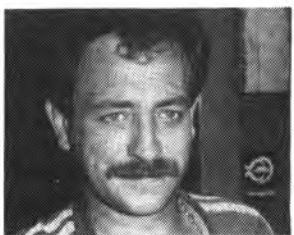
Joan LLuna-Forn (Flors de Lis). Crec que anirà be. Donarà vida a aquesta barriada.

Antoni Sales (Mecànic). Se'n podrien anar a ca na Tix. Això és una empresa forastera que es menjarà molts d'empresaris mallorquins. El peix gros es menja el petit.

Germans Yuste (Fusters). El Corte Inglés farà tancar moltes indústries i comerços de Mallorca.

Joan Martorell (Mecànic). El Corte Inglés farà miques el comerç petit. Especialment al carrer del Sindicat.

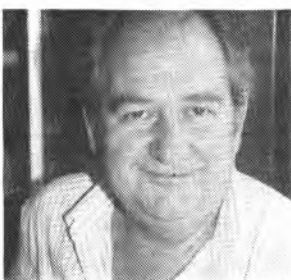
Dolors Muñoz (Cas Forner). Anirà malament per als empresaris i comerciants mallorquins.

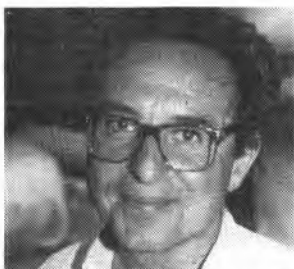
Josep Mulet (Botiga Expert). Perjudicarà els comerciants mallorquins. Tanmateix serà un revulsiu perquè el comerciant mallorquí s'espavili i es posi al dia. Sens dubte destruirà molts de llocs de feina i els doblers que generi el Corte Inglés sortiran de Mallorca.

Jaume Montcades (Florista). Tothom té dret a establir-se allà on vulgui, però hi ha d'haver les mateixes condicions per a tots. Aquí, l'autoritat ha fet parts i quarts. Això perjudicarà molt el comerç petit.

Jaume Palmer (Bar Apolo). El Corte Inglés matarà els comerciants i empresaris mallorquins. Això és una empresa forastera que s'endurà els guanys a fora de Mallorca.

Josep Miró (Tapisseria Formax). Anirà malament per als comerciants i industrials mallorquins. Rebrem tots.

Magdalena Salvà (Cortines Maivi). Serem més a passar fam.

Josep Rosselló (Fuster). Aniria millor si no vinguessin. Arruïnaran els comerciants mallorquins.

PLAÇA DE TOROS

Dimecres - 21 de juliol a les 22,30

RECOMANA

héroes del silencio

AFORAMENT LIMITAT

• Preu de venda anticipat: 1.700 ptes • Dia del concert: 2.000 ptes

VENDE ANTICIPADA

CIUTAT:
Xocolat discos
Discos Aloha
MANACOR:
Discos Baba
INCA:
Discos Baba
FELANITX:
Ca N'Aleix
VILAFRANCA
Es Niu

TRASMEDITERRANEA

Ajuntament de Palma

IBERIA
LINEAS AEREAS DE ESPAÑA

ES UN CONCIERTO DE
TEB
Espectáculos
Miguel Jimeno

GIMNÀS JU-LI-HAN

Gimnàstica manteniment femení.
Específic sobre síndrome de Venus.
Eliminació de greix i celulitis de cintura, cuixes i glutis. Plegaments abdominals i subcutànies.
Gimnàstica tercera edat.
Mètode per a la circulació de la sang, linfàtics, varius i cerebral.
Antireumàtica.
Mètode articulació, columna vertebral i lligaments interns i externs del genoll.

Carrer de l'Host de'n Torrella, 12
Tlf.: 466364. CIUTAT DE MALLORCA.

L'ESTEL de Mallorca

EL MILLOR
SUPORT
PUBLICITARI
DE LA SEVA
EMPRESA
A LA NOSTRA
COMARCA
Tel. 26 50 05

Administratiu, 28 anys, alt, bona presència. Vull conèixer al.lota senzilla. Tenc un treball segur, cridaume al 710087.

GASTRONOMIA

BAR RESTAURANTE ANDREU. Cuina variada i tapes. Sopars deportius i de companyia. Carrer de la Grua, 6 - Ca'n Pastilla.

XINA ORIENTAL. Menjars i begudes xineses. Carrer de Joaquim Verdaguer, 12. Tel. 266721, s'Arenal.

BAR BARRA. Cuina casolana mallorquina. Carrer de Felanitx, cantonada Manacor. Tel.: 42 77 80. Son Ferriol.

MCDONALD'S S'ARENAL. Celebra el teu aniversari amb nosaltres en un ambient familiar. Avinguda nacional, 34 (entre els balnearis 8 i 9). Tel. 491891. Srta. Susana.

Restaurant el Pescador. Servei a la carta. Paelles, carns i peixos frescs. c/ Sant Bartomeu, 16. Tel. 263443. S'Arenal.

Ca Na Puri. Pizzes des de 500 ptes. Menús a 625 ptes. C/ Faust Bonafè, 65. Tel. 429161. Son Ferriol.

Restaurant Amilcar. Carta ben assortida. Menús a 800 ptes. C/ Amilcar, 14. Tel. 49 27 64. S'Arenal de Mallorca.

SERVEIS PROFESSIONALS

Deixaria una cambra doble, a casa compartida, amb jardí i hortet. A 3 quilòmetres de la platja. Gent jove. Compartir despeses generals. Carrer Xaloc, 2 Urb. Galatzó. Santa Ponça, Calvià.

PNEUMATICS SON FERRIOL, equilibrats de rodes, canvi de rodes i pegats, alineació de direccions assistida per ordinador. Avinguda del Cid, 73. Tel. 42 75 53 Son Ferriol.

BUGADERIA OLIMPIA. Servei a hotels i Restaurants. Rentat de roba a particulars. C/ Titus Livi, 10. Tel. 262960 Can Pastilla.

BUGADERIA Super Clean, rentam en sec i amb iagua, mantes, cobertors i tota la resta. C/ de sant Antoni de la Platja, 8 - Can Pastilla. 260370.

TINTORERIA CALTOR. Netetja de catifes, mantes, cortines, cobertors i tota classe de peces de vestir. Carrer Torrent, 9 - S'Arenal. Tel. 265447.

SOCIÒLEGA mallorquina cerca feina per l'estiu. Tel. 261128.

Persona cerca feina per fer a casa; mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 29 70 67.

Botiga i pastisseria Ca'n Manresa. Carrer Fàbrica, 19. Palma. Tel. 731631. «La qualitat per damunt de tot».

Mallorquí, 26 anys, cerca qualsevol feina seriosa. Anglès i suec parlat i escrit perfectament. Contactau amb Sebastià, 40 18 85.

PNEUMATICS BRASIL, pegats ràpids, bateries, correes de ventilador, camvis d'oli, greixar, rentats de motor. Carretera de Manacor, 391 - Son Ferriol. Tel. 270645.

TELEVISORS, vídeos, radio-cassettes, arreglam. **ELECTRONICA J. GARCIES.** Carrer Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'En Rabassa.

Jove que fa feina els matins, cerca feina pels horabaixes. Tel. 297067.

INSTAL·LACIONS elèctriques i sanitàries **CC.JU.CB.,** instal·ladors oficials de gas ciutat, propà i butà. Carrer Marqués de Tenerife, 77. Tel. 242593 - Son Ferriol.

ARREGLAM rentadores, màquines registradores, ràdio-cassettes de cotxes, porters electrònics. **Electronica EL GAUCHO.** Carrer Mallorca, 2. Telèfon: 263423.

BUGADERIA LLITERMA. Autoservei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. Carrer Virgili, 17. Tel. 26 63 31. Can Pastilla.

BORSA DEL MOTOR

SI DESITJA UN COTXE nou de la nostra gamma, vingui i en parlarem. **AGENCIA OFICIAL Renault.** Tel. 413867 - Son Ferriol.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines coixins etc... Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

FONTANERIA, gas, calefacció i electricitat. Instal·lacions CE. JU. Avinguda del Cid s/n Tel. 427992 Son Ferriol.

Faria treballs d'ajut a fusters i a magatzems, encara que fossin unes hores. Rafael Tel. 715910. (Telefoneu els migdies de 2 a 3)

ENSENYANCES

C. BALEARES, 25-2

El Arenal

* Informàtica

— Programació en: BASIC - CLIPPER dBASE III PLUS

— Formació d'usuaris en: QUATRO - LOTUS 1-2-3 WORDPERFECT - WORKS

* A més d'un llarg etcètera pots aprendre: BANCA - REPAS COMPTABILITAT MECANOGRÀFIA

MESTRE, s'ofereix per fer classes particulars o feina similar. Tel. 467931.

ESTUDIANT de Filologia catalana fa classes de repàs d'assignatures de lletres, de BUB i FP (literatura, llengua, llatí...) Tel. 297075.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Ap. 1022 Castelló 12005. Tel. 964-207607 (secció d'ensenyament).

Papereria
Material escolar i d'oficina
Regals,
fotocòpies
Carrer Metge J. Darder, 38
Tlf.: 24 99 84
Ciutat

Història per jo viscuda

Dins sa vida social tot factor té solució si se troba un director que sigui especial que doni a cada qual es premi que se mereix si així ell procedeix regnarà justícia i pau.

Sa recordança la tenc de mil nou-cents quaranta-dos, va d'un temps molestós, el temps era impertinent faltava molt aliment per poder-se mantenir i una gent va haver-hi que se llança de valent.

Faltava molta de cosa com era oli i pa, café, sucre i per fumar i eines per fina prova; també ens faltava roba per poder anar vestits, eren uns moments molt trists, lo passa el qui s'hi troba.

Sa guerra havia acabat amb sa nació destruïda, faltava matèria prima, problema molt complicat. Se tengué necessitat de molt espavilar-se i modo de defensar-se era dur-lo del veinat.

Es contraban es posà de moda aquell moment hi hagué bastanta gent, dins es negoci es tirà; molta barca "emplea" per fer aquell gros tragi d'Alger se va servir, també del prop Gibraltar.

Va ser una temporada d'engronsar molts de milions resolgueren solucions dins aquella hora apurada. Sa moda havia entrada, i molta gent contagià, a tot se va tolerar d'una forma descarada.

A tot arriba s'hora també a ell li arribà, es Govern compte es donà de matar poll i sa lloca; va ser una cosa grossa aquella gran desmamada; estrany tothom es trobava venguent molt petita força.

Es Govern volgué aturar aquest ritme que existia perquè no res pagaria de lo que es comercialitzà.

Un senyor va enviar perquè es negoci s'aturàs i es contraban acabàs carta blanca en disfrutà.

Sergent de guàrdia civil, aquest grau només tenia, Galeano es diria va agafar ell seu estil. Va dir si no desistiu de deixar aquest negoci jo he vengut a propòsit per aturar-ho. Me sentiú?

Ell va anar observant quins eren es cabecilles i va prendre ses mides de com anaven actuant. Es noms de tots senyalant i també a on vivien. Molt sorpresos quedarien d'aquell homo tan estrany.

Després de s'avis donàs aquest senyor que vingué, cas d'ell no se'n va fer, tothom va continuar. Un llac a ells los parà, per començar s'escardada, un tal Balaguer matava que no se volgué aturar.

A cada un visità d'aquells que en llista tenia i una porra duria que los ho va bé assetjar Bastant d'homo s'amagà per no ser d'ell ferit, com un conill aglapit que dins es claper es tirà.

Es contraban acabà una llarga temporada, cap homo s'arriscava a aquella llei burlar. A tothom acovardà, als grossos i als petits amb sos difícils envits ningú hi volgué trucar.

Els grossos pressionaren a ses seves amistats, que eren exagerats aquells modos que ells empraven; corbs amb corbs no se picaven cosa que sempre ha susat i aquell homo rovellat, a sa península el manaren.

A poc a poc començà es negoci a partir, es cert que no se seguí un poc se va desfressar. Com que és llepol es guanyar per poder tenir un bon viure, és un fet que es pot escriure: Tothom cerca es benestar.

Si de damunt se partia amb sa droga acabar i s'aranya malar, es veri no existiria, ningú contagiaria es fet de no trobar-ne. Seria de bon de ver es canvi que hi hauria.

Des modo que se ens duen s'ordre es governants es gastos van augmentant i els corromputs no s'agüen. Són a milions que hi xuclen a sa bresca de sa mel. Diuen això és viure al cel, no fer cas dels qui remuguen.

I van sumant policies per més es gasto augmentar. S'objectiu és passetjar durant tots els bons sants dies. Amb vestits nous que los brillen dotat de s'emissora, pistola que en es cinto penja privats de prendre mides.

Si en Galeano venia a fer complir el manament, s'obrar de molt de jovent ben prest lo transformaria. Una por los aficaria dins el seu enteniment, seria impertinent: sa droga s'acabaria.

Per netejar sa nació un tot sol ha d'aglapir i la seva veu sentir, tota sa gran població que tot aquell infractor perdo per ell no hi haurà. Cap defensor el tendrà, això és sa solució.

Es hora de reformar sa nostra constitució per haver-hi cert factor que prohibeix es malar. Quan ella s'aprovà, sa gent molta por tenia però se desbordaria i ara cas de res se fa.

No esperem cap solució dels molts partits que tenim, tots ells han agafat s'estil de moure sa qüestió. Es xerrar és un factor que els ànims fan exaltar i cap d'ells no resoldrà es mal de nostra nació.

Clement Garau i Salvà

L'ESTEL de Mallorca

LA REVISTA QUE DIU EL QUE ELS MALLORQUINS PENSEN PERÒ NO S'ATREVEIXEN A DIR
SUBSCRIVIU-VOS-HI
TEL. 26 50 05

Equip de petanca del Club Visa del carrer den Faust Morell de Ciutat. És una fotografia de l'any 1973. D'esquerra a dreta veim a Gabriel Sabater, Pep Moreno, Pau Bou, un desconegut, i a n'Alfredo Sánchez. Acotats veim en Joan Frau, n'Antoni Frau, Pep Merengue i Rafel Aguiló.

Infantils de taekwondo del **Clàssic Gim** del carrer Aragó. El mes de març passat feren tercers en la competició de Punses a Son Gotleu. Enhorabona!

Tripleta subcampiona de les Balears del darrer torneig del Club Visa del carrer de Faust Morell de Ciutat.

Aquest és l'equip de taekwondo del **Gimnàs Clàssic** del carrer Aragó de Ciutat. El passat dia 24 d'abril participaren al trofeu del 25 aniversari del taekwondo a Mallorca, celebrat al poliesportiu de Llevant. En Miquel Estelrich en resultà el campió.

Només he gosat demanar-ho

Josep Maria Llompart

Aquell infant,
ja aprenia d'estimar-la?
Per ventura la cercava pels racons de les joguines?
¿N'intuïa el perfil
en el batec del capvespre?
Aquell infant,
lletrejava el nom d'ella a les frisanques del matí?
Començava de patir-ne l'enyorança?
Li inventava, potse, un rostre en el llindar del son?
¿N'endevinava la copinya del sexe
en el flux i reflux d'aigües ben clares?
¿En sentia les passes molt enfora
avancant cap a ell per la seda del misteri?
Aquell infant d'ulls malencònics,
aquell nin cella-ros de gest quiet,
havia de trobar-la amb la rosa a la boca?
Ja esperava morir d'ella un dia o altre?

PALMA CREM

El vertader suc de taronja mallorquina sucada.
Sense afegits, colorant ni antioxidants.
El suc de la taronja de qualitat.

Demanau-la a la vostra botiga o supermercat habitual.

Hort de Can Sastre
Tel. 263814 - 491151 Fax: 491801

Bàsquet a la Plaça d'Orson Welles de Can Capes

De la mà dels propietaris de Serigrafia Canet, hi ha una bona moguda de bàsquet a la barriada de Can Capes i, concretament, a la Plaça d'Orson Welles, que ha esdevingut el camp de jocs d'equips de diferents barriades ciutadanes com podem veure a les fotografies d'aquesta plana.

El senyor Canet, amb les animadores del seu equip.

Equip de la barriada del Fortí.

Equip del Polígon de Llevant.

Equip de la Policia Local de Ciutat.

Palma Bulls de la barriada del Fortí.

L'ESTEL

de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom: .....

Carrer: .....

..... D.P. ....

Població: ..... Tel.: .....

M'interessa una subscripció:

☐ SEMESTRAL 1.500 PTS

Rebut domiciliari a un banc

Entitat: .....

Sucursal: .....

Banc: ..... Suc.: .....

Compte n.º .....

Titular: .....

Firma

Equip de Serigrafia Canet amb els seus seguidors.

Equip de la Mallorquina. Són dels Hostalets.

Equip de Xocolates Lindt. Són de la barriada de Santa Pagsa.

Infantil de Serigrafia Canet.

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Camí de les Pedreres, 30 - S'Arenal